

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยเรื่อง "ความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษด้านภาษาศาสตร์สังคม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา" ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งจะนำเสนอตามลำดับต่อไปนี้

1. ความหมายของภาษาศาสตร์สังคม
2. ความสำคัญของภาษาศาสตร์สังคมที่มีต่อการเรียนการสอนภาษา
3. ความหมายของความสามารถด้านภาษาศาสตร์สังคม
4. องค์ประกอบของบริบททางภาษาศาสตร์สังคม
5. การทดสอบความสามารถด้านภาษาศาสตร์สังคม
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ความหมายของภาษาศาสตร์สังคม

ภาษามีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการดำเนินชีวิตของมนุษย์ในสังคม นอกจากภาษาจะเป็นสื่อในการรับส่งข่าวสารข้อมูลในเรื่องต่างๆแล้ว ภาษายังเป็นสื่อในการสร้างและรักษาสัมพันธภาพระหว่างบุคคลในสังคมด้วย กล่าวคือในการสื่อสาร เราไม่เพียงแต่จะต้องคำนึงถึงข่าวสารข้อมูลที่แลกเปลี่ยนซึ่งกันและกันเท่านั้น แต่ยังต้องคำนึงถึงความเหมาะสม ถูกต้องตามกาลเทศะด้วย เพื่อให้ความสัมพันธ์ระหว่างตนเองและบุคคลที่สื่อสารด้วยเป็นไปอย่างราบรื่น ภาษาจึงมีบทบาทในการสร้างสัมพันธภาพทางสังคม และการนำเสนอข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับตัวผู้ใช้ภาษา โดยบอกถึงภูมิหลัง อาชีพ อายุ ทัศนคติ สถานภาพ ตลอดจนข้อมูลอื่นๆได้ การศึกษาถึงบทบาทและหน้าที่ทางภาษาดังที่กล่าวมานี้คือภาษาศาสตร์สังคม (Peter Trudgill, 1985: 1-5)

ได้มีผู้สนใจศึกษาภาษาศาสตร์สังคมเป็นจำนวนมากในปัจจุบัน และมีผู้ให้ความหมายของคำว่าภาษาศาสตร์สังคมไว้ต่างๆ อาทิเช่น

จอห์น เจ. กัมเปอร์ส (John J. Gumperz, 1972: 14-15) ได้ให้ความหมายของภาษาศาสตร์สังคมว่า "ภาษาศาสตร์สังคมเป็นการศึกษาพฤติกรรมทางภาษาซึ่งแสดงลักษณะทางสังคม พื้นฐานทางวัฒนธรรม และฐานะทางเศรษฐกิจของผู้พูด อันเป็นผลมาจากสังคมที่การปฏิสัมพันธ์นั้นเกิดขึ้น"

วิลเลียม ลาบอฟ (William Labov, 1972: 183-184) กล่าวถึงความหมายของภาษาศาสตร์สังคมว่าหมายถึงการศึกษาในหัวข้อต่อไปนี้ คือ 1) สังคมวิทยาของภาษา (Sociology of language) ซึ่งศึกษาภาษาและภาษาถิ่นที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบทางสังคมในทัศนะที่กว้าง เช่น การศึกษาการเปลี่ยนแปลงของภาษาของชนกลุ่มน้อย พัฒนาการด้านการใช้ภาษาของผู้ที่พูดสองภาษา (Bilingualism) ความเป็นมาตรฐานของภาษา และแบบแผนพัฒนาการของภาษาในประเทศเกิดใหม่ และ 2) ชาติพันธุ์วรรณาของการพูด (Ethnography of speaking) ซึ่งอธิบายและวิเคราะห์รูปแบบของการใช้ภาษา และภาษาถิ่นในวัฒนธรรมใดวัฒนธรรมหนึ่ง เช่น กฎเกณฑ์ในการเลือกใช้ภาษาที่เหมาะสมของผู้พูด ความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดกับผู้ถูกกล่าวถึงและผู้ฟัง หัวข้อในการสนทนา ช่องทางในการสื่อสาร เช่น การพูด หรือการเขียน และสถานที่ และการเลือกใช้น้ำที่ทางภาษาในการสื่อสาร

เดล เอช ไฮม์ส (Dell H. Hymes, 1974: 205-206) กล่าวถึงความหมายของภาษาศาสตร์สังคมว่าหมายถึงการศึกษาในหัวข้อต่างๆดังต่อไปนี้ 1) ทฤษฎีทางภาษาศาสตร์ (Linguistic theory) ซึ่งกล่าวถึงการจัดระบบของถ้อยคำและกฎเกณฑ์ทางไวยากรณ์ 2) พื้นฐานของทฤษฎี (Foundation of theory) ซึ่งกล่าวถึงหน้าที่ทางภาษาและโครงสร้างทางไวยากรณ์ 3) วาเทชุมชน (Speech communities) ซึ่งกล่าวถึงระบบวิถีในการพูด 4) ความสามารถทางภาษาในตัวบุคคล (Competence) ซึ่งกล่าวถึงความสามารถส่วนบุคคลในด้านภาษาและการสื่อสารทั้งความรู้ในด้านไวยากรณ์ระบบของไวยากรณ์และลักษณะทางสังคม เป็นต้น 5) ความสามารถในการแสดงออกทางภาษา (Performance) ซึ่งศึกษาความสามารถในการแสดงออกทางภาษาที่ปรากฏให้เห็นของบุคคล 6) ภาษาที่ผู้ใช้ได้สร้างสรรค์ขึ้น

(Languages as which thier users have made) และ 8) เสรีภาพ ความเสมอภาค และภราดรภาพของถ้อยคำ (Liberty, Equality, Fraternity of speech) ซึ่งกล่าวถึงภาษาในฐานะที่เป็นองค์ประกอบของชีวิตของผู้คนในสังคม

โจชัว เอ ฟิชแมน (Joshua A. Fishman, 1975: 4) กล่าวถึงความหมายของภาษาศาสตร์สังคมว่า หมายถึงการศึกษาความหลากหลายของภาษา (The varieties of language) หน้าที่ทางภาษา (Language function) และผู้พูดภาษานั้นๆ (Speakers of language)

เอลเลน ไชกา (Elaine Chaika, 1982: 2) กล่าวถึงความหมายของภาษาศาสตร์สังคมว่า หมายถึงการศึกษาวิถีที่ผู้คนใช้ภาษาในการปฏิสัมพันธ์ในสังคมซึ่งเกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน และศึกษาเหตุผลในการปฏิสัมพันธ์ รวมทั้งสถานที่ในการสนทนา สิ่งที่กระทำในขณะที่มีการปฏิสัมพันธ์ การเว้นระยะห่างระหว่างคู่สนทนา และการเลือกสถานที่ในการสนทนา

โมนิกา เฮลเลอร์ (Monica Heller, 1985: 47) กล่าวถึงความหมายของภาษาศาสตร์สังคมว่า หมายถึงการศึกษาหัวข้อใหญ่ๆ 2 หัวข้อดังนี้ 1) กระบวนการเปลี่ยนแปลงในด้านต่างๆของภาษา เช่นการที่ภาษาหนึ่งๆ คงอยู่หรือหายไป ภาษาที่ไม่มีการเปลี่ยนแปลงหรือภาษาที่ตายแล้ว ภาษาที่ยังคงมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ การติดต่อกันของภาษา และการเรียนรู้ภาษาที่ 1 และภาษาที่ 2 และ 2) การใช้ภาษาในการปฏิสัมพันธ์ทางสังคมในสถานการณ์ต่างๆ เช่น การใช้ภาษาในศาล ในชั้นเรียน ในบาร์ การสัมภาษณ์เพื่อรับเข้าทำงาน การสอบถามทางการแพทย์ การปฏิสัมพันธ์ระหว่างคนต่างชาติ การประชุม และอื่นๆ

จากความหมายของภาษาศาสตร์สังคมดังที่กล่าวมาแล้ว ภาษาศาสตร์สังคมจึงหมายถึง การศึกษาถึงการใช้และความเข้าใจภาษาโดยอาศัยหลักพฤติกรรมทางสังคม ซึ่งเป็นตัวแปรที่ทำให้การใช้ภาษาในชีวิตจริงมีความหลากหลาย ดังนั้นความเข้าใจกฎเกณฑ์ด้านภาษาศาสตร์สังคม จะช่วยให้เราสามารถเข้าใจ และสามารถให้ภาษาตลอดจนพฤติกรรมที่เหมาะสมในการสื่อสารได้

ความสำคัญของภาษาศาสตร์สังคมที่มีต่อการเรียนการสอนภาษา

เนื่องจากภาษาเป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสารของคนในสังคม และองค์ประกอบต่างๆ ในสังคมล้วนแต่มีผลกระทบต่อการใช้ภาษาทั้งสิ้น การเรียนรู้ภาษาจึงต้องคำนึงถึงองค์ประกอบเหล่านั้นด้วย ยิ่งเป็นการเรียนรู้ภาษาของคนในสังคมอื่นด้วยแล้ว การศึกษาถึงองค์ประกอบต่างๆ ของสังคมนั้นยิ่งเป็นสิ่งที่จะต้องคำนึงถึง ในเรื่องนี้นักการศึกษาและนักภาษาศาสตร์ได้ให้ความเห็นไว้หลายท่านดังนี้

จี อาร์ ทักเกอร์ และ คับเบิลยู อี แลมเบิร์ต (G. R. Tucker and W. E. Lambert, 1973: 246) กล่าวไว้ว่า " การที่จะให้ผู้เรียนภาษาต่างประเทศมีความสามารถในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารได้อย่างจริงจังนั้น การสอนไวยากรณ์เพียงอย่างเดียวไม่เพียงพอ ต้องสอนคำนิยาม ขนบธรรมเนียม ประเพณีต่างๆ ของเจ้าของภาษาประกอบไปด้วย"

โรเบิร์ต ลาโด (Robert Lado, 1977: 275) กล่าวถึงการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศไว้สรุปได้ว่า ผู้เรียนจะไม่สามารถเรียนภาษาต่างประเทศได้ดี หากไม่ได้เรียนรู้เกี่ยวกับประสพการณ์และความเชื่อของเจ้าของภาษา เช่นชาวตะวันตกที่เรียนภาษาญี่ปุ่น ย่อมไม่สามารถเข้าใจภาษาญี่ปุ่นได้ดี ถ้าหากไม่เข้าใจเรื่องราวเกี่ยวกับประเทศญี่ปุ่น และชาวญี่ปุ่น เนื่องจากในการใช้ภาษาของคนญี่ปุ่นมักมีการอ้างอิงถึงความสำเร็จ ความรุ่งเรือง วีรบุรุษ ผลงานทางศิลปะ นิทานพื้นบ้าน ตลอดจนขนบธรรมเนียมและประเพณีต่างๆ อยู่เสมอ

รอย ซี เมเจอร์ (Roy C. Major, 1985: 81-100) ได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับความสำคัญของภาษาศาสตร์สังคมในการเรียนการสอนภาษาไว้ว่า การเรียนการสอนภาษาจำเป็นต้องให้ความรู้แก่ผู้เรียนทางด้านภาษาศาสตร์และสังคมวัฒนธรรมควบคู่กันไป เพราะการสอนให้ผู้เรียนมีความรู้ด้านภาษาศาสตร์อย่างเดียวนั้นไม่เป็นการเพียงพอที่จะทำให้

ผู้เรียนสามารถใช้ภาษาในการสื่อสารได้อย่างเหมาะสม ตัวอย่างเช่น ในการสอนการตั้งคำถามโดยใช้คำว่า "How much" ถ้าผู้เรียนตั้งคำถามว่า

"How much money does she makes?"

คำถามที่ผู้เรียนตั้งดังกล่าว ครูไม่ควรจะชี้แนะเฉพาะข้อผิดพลาดทางไวยากรณ์เท่านั้น แต่ครูควรชี้แนะให้เห็นความไม่เหมาะสมทางวัฒนธรรมด้วย เนื่องจากในสังคมอเมริกันถือว่าการถามถึงรายได้ของผู้อื่นเป็นการไม่สุภาพ ดังนั้นในการเรียนการสอน ครูควรสอนให้ผู้เรียนมีความรู้ทั้งทางภาษาศาสตร์และภาษาศาสตร์สังคม

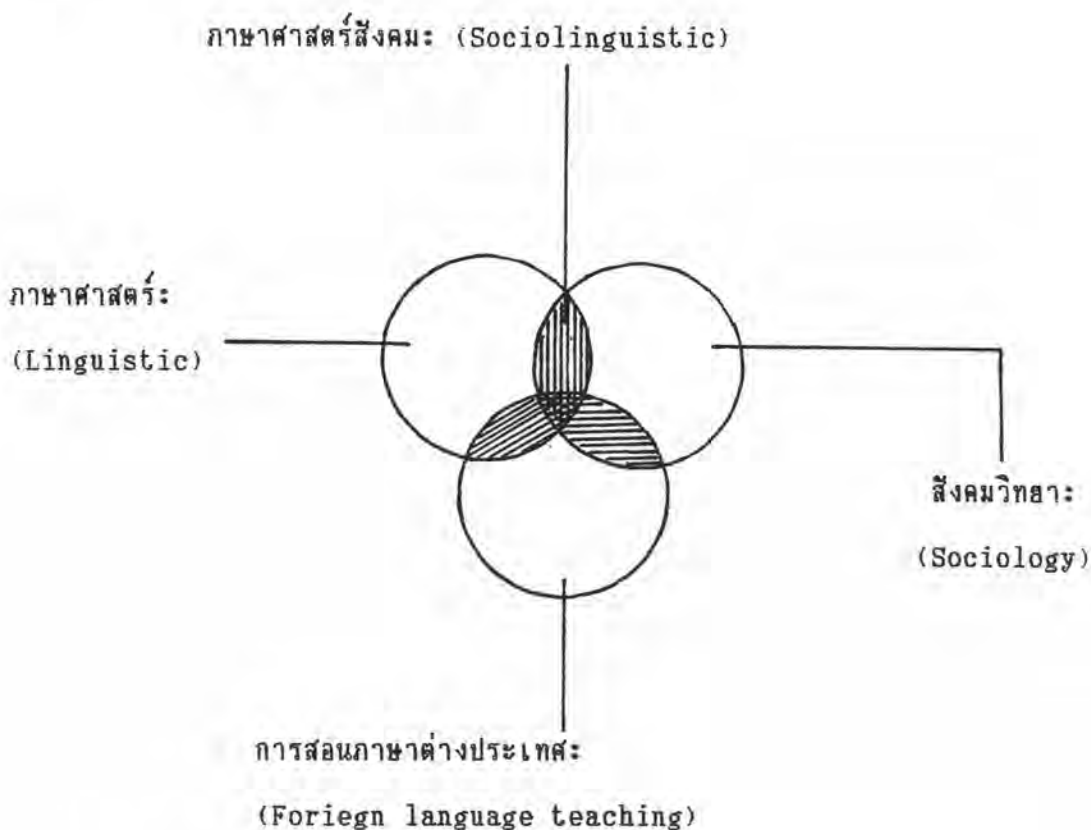
ผ่าน บาลโพธิ์ (2527: 61) ได้กล่าวถึงเรื่องเดียวกันนี้ไว้ว่าการเรียนการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารนั้น ผู้เรียนจำเป็นต้องเข้าใจกฎเกณฑ์การใช้ภาษาที่เหมาะสมทางสังคมและวัฒนธรรมของภาษานั้นๆ เนื่องจากภาษาเป็นลักษณะเฉพาะของแต่ละสังคม เมื่อผู้เรียนเรียนภาษาของสังคมอื่นโดยที่เรียนอยู่ในสังคมของตนเอง เช่น นักเรียนไทยเรียนภาษาอังกฤษในประเทศไทย การที่จะให้ผู้เรียนมีความรู้และความเข้าใจภาษาได้อย่างถ่องแท้เหมือนเจ้าของภาษานั้นย่อมเป็นไปได้ยาก การเรียนการสอนภาษาโดยทั่วไปนั้นไม่สามารถจัดให้ผู้เรียนทุกคนได้เรียนภาษาต่างประเทศในสังคมของเจ้าของภาษาได้เมื่อเป็นเช่นนี้การเรียนการสอนภาษาต่างประเทศจึงควรจัดประสบการณ์ที่จะเอื้ออำนวยให้ผู้เรียนเกิดความรู้ความเข้าใจ และมีประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมและสังคมของเจ้าของภาษาด้วย

เดวิด นูแนน (David Nunan, 1992:13) ได้กล่าวถึงการเรียนการสอนภาษาว่าการที่จะเรียนภาษาให้ประสบความสำเร็จได้นั้นขึ้นอยู่กับองค์ประกอบทางสังคม องค์ประกอบระหว่างบุคคล และองค์ประกอบทางวัฒนธรรมด้วย การจัดการเรียนการสอนภาษาจึงต้องคำนึงถึงองค์ประกอบเหล่านี้ด้วย การสอนภาษาในชั้นเรียนจึงไม่ควรคำนึงถึงเฉพาะกฎเกณฑ์ทาง

ภาษาศาสตร์และลักษณะทางจิตวิทยาเท่านั้น แต่ควรสอนเกี่ยวกับการใช้ภาษาให้เหมาะสมกับสังคมและวัฒนธรรมด้วย

ลีโอ เลิฟเดย์ (Lio Loveday, 1982: 6) ได้ชี้ให้เห็นความสัมพันธ์ระหว่างภาษาศาสตร์สังคมกับการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศเป็นแผนภูมิดังนี้

แผนภูมิที่ 1 ความสัมพันธ์ระหว่างภาษาศาสตร์สังคมกับการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ

จากแผนภูมิจะเห็นได้ว่า ภาษาศาสตร์ (Linguistic) ซึ่งหมายถึงการศึกษาโครงสร้างของภาษาในด้านเสียง ศัพท์ และไวยากรณ์ รวมถึงประวัติศาสตร์ และพันธุศาสตร์ของภาษาจะมีส่วนหนึ่งซึ่งสัมพันธ์กับบางส่วนของ สังคมวิทยา (Sociology) ซึ่งหมายถึง การศึกษาความสัมพันธ์ของมนุษย์ในสังคมโดยวิถีการทางชาติพันธุ์ ซึ่งศึกษาอิทธิพล

ของความเชื่อและทัศนคติที่มีต่อพฤติกรรมของมนุษย์ และวิธีการทางมานุษยวิทยาสังคม ซึ่งศึกษาผลิตผลและกิจกรรมของมนุษย์ที่มีความสัมพันธ์กับระบบวัฒนธรรม เนื่องจากภาษาเป็นสื่อกลางที่มนุษย์ใช้ในการเชื่อมความสัมพันธ์ในสังคม และเนื่องจากภาษาศาสตร์สังคม (Sociolinguistic) ซึ่งศึกษาในส่วนของภาษาศาสตร์และสังคมวิทยาที่มีความสัมพันธ์กัน ภาษาศาสตร์สังคมจึงมีความสัมพันธ์กับการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ ซึ่งสัมพันธ์กับทั้งภาษาศาสตร์และสังคมวิทยาด้วย

ในปัจจุบันเป็นที่ยอมรับกันอย่างกว้างขวางว่า การเรียนการสอนทั้งภาษาแม่ และภาษาต่างประเทศ เช่นภาษาอังกฤษ ซึ่งเป็นภาษาต่างประเทศที่มีผู้เรียนเป็นจำนวนมากนั้น มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ผู้เรียนสามารถใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารได้ ซึ่งการที่ผู้เรียนจะมีความสามารถในการสื่อสารได้นั้น ไมเคิล คาเนล (Michael Canale, 1984: 112) ได้ให้ความคิดเห็นว่าผู้เรียนควรมีความสามารถ 4 ด้าน ดังนี้คือ

1. ความสามารถด้านกฎเกณฑ์ไวยากรณ์ของภาษา (Grammatical competence) หมายถึงความสามารถด้านระบบเสียง คำศัพท์ ระบบคำ โครงสร้าง
2. ความสามารถด้านภาษาศาสตร์สังคม (Sociolinguistic competence) หมายถึงความสามารถในการใช้ภาษาได้อย่างเหมาะสมในบริบททางสังคมที่แตกต่างกัน
3. ความสามารถด้านการสัมพันธ์ความ (Discourse competence) หมายถึงความสามารถในการตีความถ้อยคำที่มีความสัมพันธ์กันเพื่อให้เข้าใจความหมายโดยรวม
4. ความสามารถด้านกลวิธีที่ใช้ในการสื่อสาร (Strategic competence) หมายถึงความสามารถในการใช้กลวิธีต่างๆ เพื่อช่วยให้การสื่อสารสัมฤทธิ์ผล

จะเห็นได้ว่าความสามารถด้านภาษาศาสตร์สังคมเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของความสามารถในการสื่อสาร ในการจัดการเรียนการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารจำเป็นต้องสอนให้ผู้เรียนมีความสามารถด้านภาษาศาสตร์สังคมด้วย ซึ่งซันดรา เจ ซาวิญอง (Sandra J. Savignon, 1983: 35-43) ได้ให้ข้อคิดเห็นว่าความสามารถด้าน

ภาษาศาสตร์สังคมเป็นองค์ประกอบที่สำคัญประการหนึ่งของความสามารถในการสื่อสาร ซึ่งจะช่วยให้การเรียนการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารประสบความสำเร็จ

โรบิน ซี สการ์เซลลา และรีเบคคา แอล ออกซ์ฟอร์ด (Robin C. Scarcella and Rebecca L. Oxford, 1992: 94-155) ได้กล่าวถึงความสำคัญของภาษาศาสตร์สังคมที่มีต่อการเรียนรู้ทางภาษาแยกตามทักษะสรุปได้ดังนี้

1. ทักษะการฟัง ความรู้เกี่ยวกับภาษาศาสตร์สังคมมีความสำคัญอย่างยิ่งที่จะช่วยให้ผู้ฟังเข้าใจในสิ่งที่ได้ยิน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเข้าใจจุดประสงค์ของการสื่อสาร โดยใช้คำพูด ผู้ฟังที่มีความเข้าใจในด้านภาษาศาสตร์สังคมจะสามารถหาจุดประสงค์ของผู้พูด และรู้ว่าควรเน้นที่จุดใด หรือรู้ว่าจุดประสงค์ของการปฏิสัมพันธ์ไม่ใช่เป็นสิ่งสำคัญเพียงสิ่งเดียวในการสื่อสาร ผู้พูดอาจต้องการสื่อสารข้อมูลอย่างอื่น เช่นอารมณ์ความรู้สึก ข้อเท็จจริงบางประการ เป็นต้น

2. ทักษะการพูด ผู้พูดที่มีประสิทธิภาพจะต้องมีความรู้ความสามารถในด้านภาษาศาสตร์สังคม ซึ่งจะช่วยให้ผู้พูดสามารถเลือกใช้ภาษาได้ถูกต้องและเหมาะสมกับวาทะพฤติกรรม เช่น การขอโทษ หรือ การให้คำชม สามารถใช้ลีลาทางภาษาแบบเป็นทางการ ไม่เป็นทางการ และแบบเป็นกลาง รู้วิธีพูดโทรศัพท์ และวิธีพูดในสังคม สามารถพูดได้หลายแบบและได้อย่างเหมาะสม และรู้ว่าจะพูดแบบใดกับคู่สนทนาคนใด

3. ทักษะการอ่าน ผู้เรียนจำเป็นต้องเข้าใจ จุดประสงค์ (Purpose) เนื้อหา (Genre) ทำเนียบภาษา (Register) หัวข้อ (Topic) และรายละเอียดอื่นๆ ของผู้เขียน ซึ่งความรู้ทางภาษาศาสตร์สังคมดังกล่าว มีความจำเป็นอย่างยิ่งโดยเฉพาะสำหรับผู้่านที่ต้องอ่านข้อเขียนในภาษาอื่น ภาษาศาสตร์สังคมจึงเป็นเครื่องมือสำคัญสำหรับผู้เรียนภาษาที่สองในการเข้าใจความหมายของข้อเขียน

4. ทักษะการเขียน ภาษาศาสตร์สังคมมีความสำคัญต่อการเรียนการสอนทักษะการเขียน โดยเหตุที่ผู้ที่มีความรู้ความสามารถด้านภาษาศาสตร์สังคมย่อมสามารถใช้ภาษาในการเขียนได้อย่างหลากหลายและเหมาะสมกับตัวแปรต่างๆ ซึ่งประกอบด้วย หัวข้อ เนื้อหา ผู้อ่าน และจุดประสงค์ในการเขียน ซึ่งจะทำให้ผู้เขียนได้รับความเชื่อถือ่าใช้

ภาษาได้เหมาะสมกับงานเขียนประเภทต่างๆ เช่นมีการใช้การอ้างอิงในงานเขียนเชิงวิชาการ หรือสามารถสื่อความสนิเทศน์โดยใช้สรรพนาม "We" เป็นต้น

อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ (2536: 191) กล่าวถึงความสำคัญของภาษาศาสตร์สังคมที่มีต่อการเรียนการสอนภาษาว่า ครูผู้สอนควรตระหนักว่าภาษามีการเปลี่ยนแปลง และมีความหลากหลาย เนื่องจากความแตกต่างของภาษาขึ้นอยู่กับองค์ประกอบทางสังคมของผู้ใช้ภาษา และสถานการณ์ตลอดจนวัตถุประสงค์ของการใช้ภาษา ซึ่งเป็นแนวคิดทางภาษาศาสตร์สังคม หากครูผู้สอนมีความเข้าใจในแนวคิดดังกล่าว และนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในการเรียนการสอนไม่ว่าจะเป็นภาษาแม่หรือภาษาต่างประเทศ ย่อมจะทำให้บรรลุจุดมุ่งหมายสูงสุดคือ ผู้เรียนสามารถใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพในสังคม

จากความคิดเห็นต่างๆดังที่ได้กล่าวมานี้ อาจสรุปได้ว่าภาษาศาสตร์สังคมมีความสำคัญต่อการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ ทั้งในด้านการเรียนการสอนทักษะการฟัง พูด อ่าน และเขียน เนื่องจากเป็นการเรียนรู้ถึงการใช้ภาษาของคนในสังคมและวัฒนธรรมอื่น ซึ่งความเข้าใจด้านภาษาศาสตร์สังคมดังกล่าวจะช่วยให้ผู้เรียนสามารถใช้ภาษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ความหมายของความสามารถด้านภาษาศาสตร์สังคม

ดังที่ได้กล่าวมาแล้วว่าภาษาศาสตร์สังคมมีความสำคัญต่อการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ การที่จะจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนสามารถใช้ภาษาในการสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพหรือมีความสามารถในการสื่อสารนั้น จำเป็นต้องจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีความสามารถด้านภาษาศาสตร์สังคมด้วย ซึ่งมีผู้กล่าวถึงความสามารถด้านภาษาศาสตร์สังคมไว้ดังนี้

แมรี ฟินอคชิอาโร และซิดนีย์ ซาโก (Mary Finocchiaro and Sydney Sako, 1983 :274) กล่าวว่า "ความสามารถด้านภาษาศาสตร์สังคมหมายถึงความสามารถในการเลือกสรรและใช้ท่าเนียบภาษา (Register) และน้ำเสียง (Tone) ที่เหมาะสมกับคู่สนทนาและสถานการณ์หนึ่งๆได้ ตลอดจนสามารถใช้ท่าทางและภาษาที่ไม่ใช่ภาษาพูดอื่นๆ ได้อย่างเหมาะสม"

ริชาร์ด ดับเบิลยู ชมิทท์ (Richard W. Schmidt, 1983 :151) กล่าวถึงความหมายของความสามารถด้านภาษาศาสตร์สังคมว่า หมายถึงความสามารถในการสร้างสรรค์และเข้าใจถ้อยคำได้อย่างเหมาะสมในบริบททางภาษาศาสตร์สังคมที่แตกต่างกัน ซึ่งขึ้นอยู่กับองค์ประกอบต่างๆ เช่น สถานภาพของคู่สนทนา จุดประสงค์ของการปฏิสัมพันธ์ และบรรทัดฐานของชุมชนในการปฏิสัมพันธ์ ความเหมาะสมดังกล่าวแบ่งออกเป็นสองลักษณะคือ 1) ความเหมาะสมในด้านความหมาย ซึ่งหมายถึงการใช้หน้าที่ทางภาษาหรือใช้พฤติกรรมในการสื่อสารได้อย่างเหมาะสมในสถานการณ์โดยคำนึงถึงความเหมาะสมด้านสังคมวัฒนธรรม และ 2) ความเหมาะสมในด้านรูปแบบภาษา ซึ่งหมายถึงการใช้รูปแบบทางไวยากรณ์และลีลาทางภาษา (Style) ที่เหมาะสมในการสื่อความหมาย

ซันดรา เจ ซาวิญอง (Sandra J. Savignon, 1985:37-38) กล่าวถึงความหมายของความสามารถด้านภาษาศาสตร์สังคมไว้ว่าหมายถึง ความสามารถเกี่ยวกับการใช้กฎเกณฑ์ทางสังคมวัฒนธรรมของการใช้ภาษา (Sociocultural rules of use) ซึ่งต้องอาศัยความเข้าใจบริบททางสังคมของภาษาที่ใช้ นั้น เช่นบทบาทของคู่สนทนา ข่าวนสาร ข้อมูลที่แลกเปลี่ยนกัน และหน้าที่ทางภาษาในการสื่อสาร ทั้งนี้ต้องคำนึงถึงความเหมาะสมของกฎเกณฑ์ทางสังคมวัฒนธรรม (Sociocultural rules of appropriateness) ซึ่งกฎเกณฑ์นี้ผู้เป็นเจ้าของภาษาจะเข้าใจ และสามารถนำไปใช้ในการสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพในสถานการณ์ที่แตกต่างกัน ความเหมาะสมดังกล่าวคือการที่รู้ว่าในสถานการณ์หนึ่งๆ นั้นควรจะทำอะไรและพูดอย่างไร และรู้ว่าเมื่อไรที่ควรเงิบหรือเมื่อไรที่ไม่ควรแสดงออกในเรื่องต่างๆ การไม่คำนึงถึงความเหมาะสมของสังคมอาจทำให้เกิด

ข้อขัดแย้งได้ เช่นในกรณีของผู้พูดภาษาที่ 2 พยายามพูดให้เหมือนเจ้าของภาษาจนเกินไป อาจทำให้ถูกต่อต้านจากชุมชนของตนเองได้ และในทางกลับกันถ้าผู้พูดที่ไม่ใช่ "เจ้าของภาษา" ใช้ภาษาตามแบบที่เจ้าของภาษาคาดหมายว่าชาวต่างประเทศจะใช้ อาจทำให้การสื่อสารประสบความสำเร็จได้มากกว่า นอกจากนี้การใช้ภาษายังต้องคำนึงถึงสถานการณ์อื่นๆร่วมด้วยเช่น การใช้ภาษาถิ่น (Dialect) ตัวอย่างเช่นนักเรียนชาวอเมริกันผิวดำใช้ภาษาอังกฤษแบบคนดำ (Black English) อาจไม่เป็นที่ยอมรับในชั้นเรียน แต่การนำภาษาอังกฤษแบบอเมริกัน (American English) ที่ใช้ในชั้นเรียนไปใช้ในชุมชนอเมริกันดำก็ไม่เป็นที่ยอมรับเช่นกัน ซึ่งเรื่องเหล่านี้มีความสำคัญอย่างยิ่งสำหรับการศึกษาเกี่ยวกับความสามารถด้านภาษาศาสตร์สังคม

เมอร์ริลล์ สวैन (Merrill Swain, 1985: 37) กล่าวถึงความสามารถด้านภาษาศาสตร์สังคมว่า หมายถึงความสามารถในการสร้างสรรค์และการเข้าใจถ้อยคำได้อย่างเหมาะสมในบริบททางภาษาศาสตร์สังคมที่แตกต่างกันซึ่งขึ้นอยู่กับองค์ประกอบของบริบทนั้นเช่น หัวข้อในปฏิสัมพันธ์ สถานภาพของคู่สนทนา และจุดประสงค์ของการปฏิสัมพันธ์ ความเหมาะสมของข้อความในที่นี้แบ่งออกเป็น ความเหมาะสมของความหมาย และความเหมาะสมของรูปแบบภาษา ความเหมาะสมด้านความหมายหมายถึงการสื่อความหมายได้อย่างเหมาะสมกับบริบททางสังคมเช่น บริกรไม่ควรออกคำสั่งให้ลูกค้าสั่งอาหารชนิดใดชนิดหนึ่งในร้านอาหารเพราะเป็นการไม่เหมาะสม ถึงแม้จะใช้ภาษาได้ถูกต้องตามหลักไวยากรณ์ก็ตามในกรณีนี้การเลือกใช้หน้าที่ทางภาษาในการสื่อสารโดยการออกคำสั่ง เป็นการสื่อถึงทัศนคติและความคิดของผู้พูดในการสนทนา ส่วนความเหมาะสมของรูปแบบภาษาหมายถึงการใช้รูปแบบทางไวยากรณ์และพฤติกรรมประกอบการสื่อสารให้เหมาะสมกับบริบททางภาษาศาสตร์สังคม เช่นบริกรในร้านอาหารไม่ควรถามลูกค้าว่า "O.K., chump, what are you and this board gonna eat?" ซึ่งในกรณีนี้บริกรเลือกใช้หน้าที่ทางภาษาในการสื่อสาร เป็นการถาม ไม่ใช่การออกคำสั่ง ซึ่งถือว่าเหมาะสม แต่ส่วนที่ไม่เหมาะสมคือรูปแบบของภาษาที่ใช้ ไวยากรณ์และคำศัพท์ที่ใช้ในที่นี้ ควรใช้พูดกับเพื่อนมากกว่าพูดกับลูกค้า

อลิซ ซี โอแมกจิโอ (Alice C. Omaggio, 1986: 7) กล่าวถึง ความสามารถด้านภาษาศาสตร์สังคมว่าหมายถึง ความสามารถในการใช้และเข้าใจรูปแบบทางไวยากรณ์ได้อย่างเหมาะสมในบริบทต่างๆ ตามหน้าที่ทางภาษาในการสื่อสาร เช่นการชักจูง การบรรยาย การเล่าเรื่อง และการออกคำสั่ง และตามองค์ประกอบต่างๆ เช่นหัวข้อในการสนทนา บทบาทของคู่สนทนา และสถานที่ ซึ่งเป็นตัวตัดสินทัศนคติของผู้พูด และการเลือกใช้ลีลา หรือทำเนียบภาษาว่าเหมาะสมหรือไม่ เพียงไร ตัวอย่างเช่น ลีลาทางภาษาที่เหมาะสมเมื่อใช้ในหมู่เพื่อนฝูง อาจไม่เหมาะสมเมื่อนำไปใช้ในสถานที่ที่เป็นทางการมากขึ้นทั้งที่สนทนากับเพื่อนกลุ่มเดิม

เอเลน ทาโรน และจอร์จ ฮูล (Elaine Tarone and George Yule, 1989: 88-100) ได้กล่าวถึงความหมายของความสามารถด้านภาษาศาสตร์สังคมว่า เป็นส่วนหนึ่งของความรู้ของแต่ละบุคคลเกี่ยวกับธรรมชาติขององค์ประกอบของการปฏิสัมพันธ์ทางสังคม ในวัฒนธรรมใดวัฒนธรรมหนึ่ง องค์ประกอบนี้อาจได้มาจากอายุ เพศ การศึกษา ภาษากั้น ความมั่นใจ ในตัวเองหรือความขลาดอาย ความเป็นมิตรหรือความไม่เป็นมิตร และความเป็นกันเอง หรือความเป็นทางการ เป็นต้น

โรบิน ซี สการ์เซลลา และรีเบคคา แอล ออกซ์ฟอร์ด (Robin C. Scarcella and Rebecca L. Oxford, 1992: 72) ได้กล่าวถึงความหมายของความสามารถด้านภาษาศาสตร์สังคมว่า หมายถึงความสามารถในการสร้างสรรค์และเข้าใจถ้อยคำได้อย่างเหมาะสม โดยผู้ใช้ภาษามีความรู้ด้านวาทะพฤติกรรม (Speech acts) เช่นการบอกทิศทาง การขอโทษ ความสามารถด้านภาษาศาสตร์สังคมนี้ช่วยให้ผู้ใช้ภาษาสามารถใช้ภาษาได้หลากหลายและเหมาะสมกับคู่สนทนา

จากความหมายของความสามารถด้านภาษาศาสตร์สังคมตามที่กล่าวมาแล้ว อาจสรุปได้ว่าความสามารถด้านภาษาศาสตร์สังคมหมายถึง ความสามารถในการใช้และเข้าใจ

ภาษาได้อย่างเหมาะสมกับบริบททางภาษาศาสตร์สังคม โดยต้องคำนึงถึงความเหมาะสมด้านความหมาย และในด้านรูปแบบภาษา

องค์ประกอบของบริบททางภาษาศาสตร์สังคม

ดังที่ได้กล่าวมาแล้วว่าความสามารถด้านภาษาศาสตร์สังคมนั้น หมายถึงความสามารถในการใช้และเข้าใจภาษาได้อย่างเหมาะสมกับองค์ประกอบของบริบททางภาษาศาสตร์สังคม ซึ่งเฮช เอช สเติร์น (H. H. Stern, 1983: 220-221) ได้กล่าวถึงความหมายของบริบททางภาษาศาสตร์สังคมว่าเป็นสถานการณ์ในการติดต่อสื่อสารระหว่างบุคคล ซึ่งความเหมาะสมทางภาษาศาสตร์สังคมจะขึ้นอยู่กับพื้นฐานของบริบทเหล่านี้ โดยคำนึงถึงกฎเกณฑ์ความเหมาะสมทางสังคมวัฒนธรรมและหน้าที่ทางภาษาในการสื่อสารของบริบทนั้นๆ การละเมิดกฎเกณฑ์ดังกล่าวอาจทำให้คู่สนทนาสับสน หรือเกิดความรำคาญได้ ตัวอย่างเช่นในสถานการณ์ต่อไปนี้

S : "How are you?"

E : "How I am in regard to what? My health, my finances, my school work, my peace of mind, my..."

S : (Red in the face and suddenly out of control)

"Look! I was just trying to be polite. Frankly, I don't give a damn how you are."

จากตัวอย่างนี้ "How are you?" เป็นกลไกทางสังคมประการหนึ่งใช้เพื่อจุดประสงค์ในการทักทายและแสดงความสุขภาพ คำตอบที่คาดหวัง เป็นคำตอบในลักษณะเดียวกันคือเป็นรูปแบบที่ค่อนข้างตายตัวเช่น "Fine, thanks." หรือ "Very well, thank you." การได้รับการตอบสนองที่แตกต่างออกไปในลักษณะนี้ จึงถูกตีความว่ามีเจตนาข่วนทะเลาะและทำให้ผู้ฟังรู้สึกไม่พอใจ

จะเห็นได้ว่าการตระหนักถึงองค์ประกอบของบริบททางภาษาศาสตร์สังคมมีความจำเป็นต่อการสื่อสารมาก ในเรื่องนี้ได้มีผู้กล่าวถึงไว้แตกต่างกันดังนี้

แมรี ฟินอคชิอาโร และ คริสโตเฟอร์ บรูมฟิต (Mary Finocchiaro and Christopher Brumfit, 1983: 22-27) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของบริบททางภาษาศาสตร์สังคมที่ควรนำมาใช้ในการเรียนการสอนภาษาว่ามีที่สำคัญอยู่ 3 ประการคือ

1. หน้าที่ทางภาษา (Language functions) หมายถึงจุดประสงค์ในการปฏิสัมพันธ์ของภาษา ซึ่งใช้ในชีวิตจริง หรือในชีวิตประจำวัน

2. ความหลากหลายของภาษา (Varieties of language) หมายถึงความแตกต่างของการใช้ภาษาซึ่งเกิดจากสภาพทางภูมิศาสตร์ ปัจจัยทางสังคม และ ทำเนียบภาษา ซึ่งทำให้เกิดเป็นลีลาทางภาษาขึ้น โดยการเลือกใช้ลีลาทางภาษาที่เหมาะสมจะขึ้นอยู่กับคู่สนทนา สถานที่ เป็นต้น

3. ความรู้ทางวัฒนธรรม (Cultural knowledge) หมายถึงความรู้ทางสังคมวัฒนธรรมวัฒนธรรมที่แฝงอยู่ในภาษาเป้าหมาย

เอ็ม เอ เค ฮาลลิเดย์ และรุไควยา ฮาซัน (M.A.K. Halliday and Ruquiya Hasan, 1990: 12, 45) ได้แบ่งองค์ประกอบของบริบททางภาษาศาสตร์สังคมออกเป็น 3 หัวข้อใหญ่ดังนี้คือ

1. ขอบเขตของข้อความ (Field of discourse) หมายถึงการกำหนดขอบเขตของการใช้ภาษาในวัฒนธรรมหนึ่งๆ ซึ่งบ่งบอกว่าผู้พูดกำลังใช้ภาษาภาษาใด หัวข้อใด ฮาลลิเดย์และฮาซันได้เปรียบองค์ประกอบนี้ไว้ว่าเป็นเหมือนบทละครเรื่องใดเรื่องหนึ่ง (The play)

2. ลีลาของข้อความ (Tenor or style of discourse) หมายถึงความหลากหลายของภาษาซึ่งขึ้นอยู่กับบทบาทในการปฏิสัมพันธ์ของคู่สนทนา ขึ้นอยู่กับว่าใครกำลังสื่อสารกันอยู่ ซึ่งเปรียบได้กับผู้แสดง (The players) ของบทละครดังที่กล่าวมาแล้ว

3. ช่องทางของข้อความ (Mode of discourse) หมายถึงหน้าที่ทางภาษา (Functions) ในสถานการณ์หนึ่งๆ หรือจุดประสงค์ในการปฏิสัมพันธ์ของผู้ใช้ภาษาว่า ต้องการใช้ภาษาเพื่อทำอะไร และยังหมายถึงช่องทางที่ใช้ในการสื่อสารด้วย เปรียบได้กับ บทบาท (The parts) ของผู้แสดงในการแสดงบทละครดังกล่าว

เจ อาร์ มาร์ติน (J. R. Martin, 1992: 404) ได้แบ่งองค์ประกอบ ของบริบทภาษาศาสตร์สังคมออกเป็น 3 ประการเช่นกันดังนี้

1. ขอบเขต (Field) หรือการกระทำทางสังคม (The social action) หมายถึงสิ่งที่เกิดขึ้น และมีความหมายในทางสังคม หรือการกระทำหลายๆอย่างที่ประกอบกันขึ้น และมีความหมายเมื่อเราใช้ข้อความแสดงบทบาทอย่างใดอย่างหนึ่งอยู่ และรวมถึงเรื่องราว (Subject-matter) ของสถานการณ์นั้นๆ ด้วย

2. ลีลา (Tenor) หรือโครงสร้างของบทบาท (Role structure) หมายถึง ความสัมพันธ์ระหว่างคู่สนทนา ทั้งในด้านความสัมพันธ์แบบถาวรของคู่สนทนา และความสัมพันธ์ ตามบทบาทเฉพาะในสถานการณ์นั้นๆ รวมถึงบทบาทของข้อความที่มีความหมายต่างๆกัน

3. ช่องทาง (Mode) หรือการจัดระบบทางสัญลักษณ์ (Symbolic organization) หมายถึงสถานภาพเฉพาะของข้อความในการสื่อสารในสถานการณ์หนึ่งๆ หรือหน้าที่ทางภาษาที่มีความสัมพันธ์กับองค์ประกอบอีกสองประการดังที่ได้กล่าวมาแล้ว และยังรวมไปถึงสื่อของ ภาษาที่ใช้ เช่น ภาษาพูดหรือภาษาเขียน ด้วย

จะเห็นได้ว่าองค์ประกอบของบริบททางภาษาศาสตร์สังคมดังกล่าวสามารถสรุปเป็น องค์ประกอบของบริบททางภาษาศาสตร์สังคมที่ควรนำมาใช้ในการเรียนการสอนภาษาได้ 3 ประการคือ

1. หัวข้อในการปฏิสัมพันธ์ หมายถึงการกำหนดขอบเขตของการใช้ภาษาภายใต้ หัวข้อที่มีการปฏิสัมพันธ์ ภาษาที่ใช้ปฏิสัมพันธ์ในหัวข้อที่แตกต่างกันย่อมแตกต่างกัน

2. ลีลาทางภาษา หมายถึงความหลากหลายของภาษาซึ่งเกิดจากความสัมพันธ์ระหว่างคู่สนทนา สถานที่ อารมณ์ และเรื่องที่สนทนาเป็นต้น ซึ่งจะกำหนดลีลาของภาษาที่ใช้ในการปฏิสัมพันธ์

3. หน้าที่ทางภาษาในการสื่อสาร หมายถึงสถานภาพเฉพาะของภาษาในสถานการณ์ใดสถานการณ์หนึ่ง ขึ้นอยู่กับจุดประสงค์ของผู้ใช้ภาษาว่าต้องการใช้ภาษาเพื่อให้เกิดผลอะไร การใช้ภาษาโดยมีจุดประสงค์แตกต่างกัน ภาษาที่ใช้ย่อมแตกต่างกัน

ซึ่งจะได้กล่าวถึงองค์ประกอบทั้ง 3 โดสละเอียดดังนี้

หัวข้อในการปฏิสัมพันธ์

สำหรับหัวข้อในการปฏิสัมพันธ์ซึ่งหมายถึง การกำหนดขอบเขตของการใช้ภาษาให้อยู่ภายใต้หัวข้อที่มีการปฏิสัมพันธ์ ไมเคิล คาเนล (Michael Canale, 1983: 8) ได้กล่าวถึงการใช้ภาษาให้เหมาะสมกับหัวข้อในการปฏิสัมพันธ์ว่า การใช้ภาษาให้เหมาะสมแบ่งออกเป็นการใช้ภาษาให้เหมาะสมกับเรื่องหรือหัวข้อที่เป็นสากลและการใช้ภาษาให้เหมาะสมกับหัวข้อทางวัฒนธรรม ซึ่งการใช้ภาษาให้เหมาะสมด้านวัฒนธรรมนี้จำเป็นต้องมีการเรียนรู้ควบคู่กับการเรียนภาษาต่างประเทศ เพราะเป็นตัวกำหนดความเหมาะสมของการใช้ภาษาในแต่ละสังคม ซึ่งแตกต่างจากความเหมาะสมของการใช้ภาษาในการสื่อสารในเรื่องที่เป็นสากลซึ่งไม่จำเป็นต้องเรียนรู้ซ้ำอีก ทั้งนี้เนื่องจากผู้เรียนสามารถที่จะถ่ายโอนความรู้จากภาษาแม่ได้ ดังนั้นการจัดการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ จึงต้องคำนึงถึงหัวข้อทางวัฒนธรรมด้วย

รอน ซี เมเจอร์ (Ron C. Major, 1988: 91) ได้กล่าวถึงความจำเป็นในการสอนความรู้ทางวัฒนธรรมให้แก่ผู้เรียนว่า ผู้เรียนที่ได้รับการสอนความรู้ทางภาษาศาสตร์โดยปราศจากความรู้ทางวัฒนธรรม จะสามารถพูดได้ถูกต้องตามหลักไวยากรณ์ แต่ขาดความเหมาะสมทางสังคมวัฒนธรรม

วัลษาพร นาวิการ (2527: 68-74) กล่าวถึงความแตกต่างทางวัฒนธรรมว่าอาจก่อให้เกิดความเข้าใจผิดระหว่างคนที่มาจากต่างชนบทรวมเนียน ประเพณีได้ ความแตกต่างทางวัฒนธรรมที่มักทำให้เกิดความเข้าใจผิดมีดังนี้

1. ความแตกต่างของธรรมเนียมปฏิบัติในการสนทนา เช่น การใช้คำชม และการตอบรับคำชมของคนอเมริกัน และคนไทยจะแตกต่างกัน ดังตัวอย่างต่อไปนี้

A : "I like your ear-rings. They're pretty."

B1: "Oh really? Actually they are cheap. I got them on sale."

B2: "Thank you. I'm glad you like them."

คำตอบแรกเป็นการตอบรับคำชมของคนไทย ในขณะที่คำตอบที่สองเป็นของคนอเมริกัน จะเห็นได้ชัดว่าคนที่มาจากวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน จะมีธรรมเนียมปฏิบัติในการสนทนาแตกต่างกัน

2. ความแตกต่างของภาษาที่ไม่ใช่ภาษาพูด เช่น การแสดงออกทางสีหน้า การเว้นระยะห่างระหว่างบุคคล การเคลื่อนไหวร่างกาย และการสบตา เช่นคนไทยถือว่าหากเด็กสบตาคู่สนทนาที่เป็นผู้ใหญ่ เป็นการท้าทายและไม่ให้เกียรติ แต่ในสังคมอเมริกันถือว่า การไม่สบตาคู่สนทนาด้วยแสดงความไม่บริสุทธิ์ใจ และมีเล่ห์เหลี่ยม

3. ความแตกต่างทางทัศนคติ ความเชื่อ และการดำเนินชีวิต เช่น สถานภาพของสัตว์เลี้ยงโคสเฉพาะสุนัขและแมว ในสังคมไทยถือว่าเป็นสัตว์เลี้ยง แต่ในสังคมอเมริกันให้ความสำคัญเทียบเท่าสมาชิกในครอบครัว ดังจะเห็นได้จากมีผลิตภัณฑ์ต่างๆ สำหรับสัตว์เลี้ยงเหล่านี้อย่างมากมาย ตั้งแต่กระดูกพลาสติกสำหรับบริหารฟันไปจนถึงอาหารคลอไรต์ และคำสรรพนามที่ใช้เรียกจะใช้ He หรือ She ไม่ใช่ It

จะเห็นได้ว่าความแตกต่างทางวัฒนธรรมมีผลโดยตรงต่อการใช้ภาษาให้มีประสิทธิภาพสำหรับหัวข้อทางวัฒนธรรม ซึ่งได้มีผู้อธิบายและแบ่งหมวดหมู่ไว้หลายประการดังนี้

รีเบคคา เอ็ม วาเลตต์ (Rebecca M. Valette, 1986 :179) ได้กล่าวถึงหัวข้อทางวัฒนธรรมว่ามี 2 หัวข้อคือ

1. วัฒนธรรมเชิงมานุษยวิทยาและสังคมวิทยา (Anthropological and sociological culture) หมายถึง ทักษะคิด ประเพณี และกิจกรรมในชีวิตประจำวันของผู้คน รวมถึงวิธีการคิด คุณค่า กรอบแห่งการอ้างอิง และภาษาที่ใช้

2. ประวัติศาสตร์ของอารยธรรม (History of civilization) หมายถึง ภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ และความสำเร็ทางวิทยาศาสตร์ สังคมศาสตร์และศิลปะ

วาสนา โทวิทธา (2525: 233-234) ได้กล่าวถึงวัฒนธรรมว่าประกอบด้วย หัวข้อที่สำคัญ 2 หัวข้อคือ

1. แบบแผนชีวิต หรือระบบการดำเนินชีวิต ซึ่งหมายถึงความรู้ลึกลับคิด ขนบธรรมเนียมประเพณี ค่านิยม ความเชื่อ และวิถีทางดำเนินชีวิต ของกลุ่มชนหนึ่งๆ

2. อารยธรรม ซึ่งหมายรวมถึงสภาพทางภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ เศรษฐกิจ และสัมฤทธิ์ผลทางวิทยาศาสตร์ สังคมศาสตร์ ศิลปกรรม วรรณคดี ดนตรี และปรัชญา

นอกจากนี้วาสนา โทวิทธา ยังได้กล่าวถึงการเรียนรู้วัฒนธรรมว่า มีจุดประสงค์ เพื่อพัฒนาความรู้ และความสามารถในการใช้ภาษาเพื่อสื่อความหมายได้อย่างถูกต้องและเหมาะสมตามกาลเทศะ และส่งเสริมความเข้าใจในวัฒนธรรมของชนชาติเจ้าของภาษา อันจะนำไปสู่ความเข้าใจอันดีระหว่างกัน และนักเรียนควรเรียนรู้สาระสำคัญทางวัฒนธรรม ดังต่อไปนี้ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าว

1. ความรู้เกี่ยวกับอารยธรรม ได้แก่ ภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ สังคมศาสตร์ ศิลปศาสตร์ ฯลฯ ซึ่งมีอิทธิพลหรือมีความสัมพันธ์กับสภาพความเป็นอยู่ แนวคิด และแนวปฏิบัติของชนชาติเจ้าของภาษา

2. ความรู้เกี่ยวกับการดำเนินชีวิต จรรยา มารยาท ค่านิยม ความเชื่อ ฯลฯ ซึ่งแสดงออกในลักษณะต่างๆ เช่น การละเล่น ประเพณี เทศกาล นิทานพื้นเมือง และวัฒนธรรมในการใช้ภาษา ทั้งที่เป็นภาษาที่ใช้คำพูด และภาษาที่ไม่ใช้คำพูดซึ่งแสดงออกทางสีหน้า ดวงตา ท่าทาง และน้ำเสียง เป็นต้น

สุภัทรา อักษรานุเคราะห์ (2532: 34) ได้จัดหมวดหมู่หัวข้อทางวัฒนธรรม ตามที่ปรากฏในสารบัญชแบบเรียนวิชาภาษาอังกฤษที่กรมวิชาการได้อนุมัติให้ใช้ในโรงเรียนมัธยมศึกษาตามหลักสูตรมัธยมศึกษา พุทธศักราช 2524 ไว้ดังนี้

1. การสนทนาในชีวิตประจำวัน เช่น การแนะนำ (Introductions) การตอบรับและการปฏิเสธคำเชิญ (Accepting and refusing an invitation) การขอโทษ (Apologizing) การโทรศัพท์ (Making a telephone call) การสมัครงาน (Applying for a job) การจ่ายของ (Shopping) เป็นต้น
2. ค่านิยมของครอบครัวและสังคม (Family and social values) เช่น การอยู่ร่วมกันของครอบครัว (Family) การมีนัด และการแต่งงาน (Dating and marriages) การศึกษา (Education) การทำงาน (Work value) เป็นต้น
3. ประเพณีและการเฉลิมฉลองเนื่องในโอกาสต่างๆ (Customs and celebrations) เช่น วันวาเลนไทน์ (Valentine's Day) ฮัลโลวีน (Halloween) วันขอบคุณพระเจ้า (Thanks giving's Day) วันคริสต์มาส (Christmas) บุคคล และสถานที่สำคัญต่างๆ เป็นต้น
4. อาหารและเครื่องนุ่งห่ม (Food and clothes) เช่น อาหารมื้อต่างๆ (Meals) มารยาทในการรับประทานอาหาร (Manner at the table) การใช้เครื่องนุ่งห่มสำหรับฤดูหนาว (Winter clothes) เป็นต้น
5. การใช้เวลาว่าง (Daily pastime use) เช่น การสันทนาการ และการกีฬา (Recreation and sports) งานอดิเรก (Hobbies) การเดินทาง (Travelling)
6. การแสดงออกโดยไม่ใช่คำพูด (Non-verbal) เช่น น้ำเสียง (Tone) ความรู้สึก (Feeling) และทัศนคติ (Attitude) เป็นต้น

จากการศึกษาการแบ่งหมวดหมู่ของหัวข้อทางวัฒนธรรมดังกล่าวพบว่า การแบ่งหมวดหมู่หัวข้อทางวัฒนธรรมของสุภัทรา อักษรานุเคราะห์ ครอบคลุมหัวข้อทางวัฒนธรรม

ในวิชาภาษาอังกฤษที่มีการเรียนการสอนในโรงเรียนมัธยมศึกษามากที่สุด เนื่องจากได้แบ่งหัวข้อทางวัฒนธรรมที่ปรากฏในแบบเรียนวิชาภาษาอังกฤษที่กรมวิชาการได้อนุมัติให้ใช้ในโรงเรียนมัธยมศึกษาตามหลักสูตรมัธยมศึกษา พุทธศักราช 2524 เนื่องจากในการวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาความสามารถด้านภาษาศาสตร์สังคมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา ดังนั้นการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยจึงใช้การแบ่งหัวข้อทางวัฒนธรรมตามแบบของสัทธา อักษรานุเคราะห์

ลีลาทางภาษาในการสื่อสาร

ลีลาทางภาษาในการสื่อสาร หมายถึงความหลากหลายของภาษาเนื่องจากความสัมพันธ์ระหว่างคู่สนทนา ทั้งในด้านความสัมพันธ์แบบถาวรของคู่สนทนา และความสัมพันธ์ตามบทบาทเฉพาะในสถานการณ์นั้นๆ สถานที่ที่สนทนา และองค์ประกอบอื่นๆดังที่ได้กล่าวมาแล้ว

ดับเบิลยู อาร์ โอดอนเนลล์ และลอเร็ตโต ทอดด์ (W. R. O'Donnell and Loreto Todd, 1980: 61) ได้ยกตัวอย่างการสื่อความหมายตามหน้าที่ทางภาษาอย่างเดียวกัน แต่ใช้ลีลาทางภาษาต่างกัน เช่น ในการถามเวลาจะสามารถถามได้หลายแบบดังนี้

- (1) Excuse me, could you tell me the right time, please?
- (2) What time is it, please?
- (3) What's the time?
- (4) How's the enemy?
- (5) Time?
- (6) How much longer have we got?
- (7) My watch seems to have stopped....

ซึ่งทั้งหมดนี้เป็นการใช้ภาษาอังกฤษที่ถูกต้องตามหลักไวยากรณ์ สามารถจัดเป็นคำพูดของผู้มีการศึกษาได้ทั้งสิ้น และใช้เพื่อจุดประสงค์ในการปฏิสัมพันธ์อย่างเดียวกัน ลีลาทางภาษาที่ต่างกันขึ้นอยู่กับสถานการณ์และความสัมพันธ์คู่สนทนาของผู้พูด เช่น ตัวอย่างที่ (1) มักใช้พูดกับคนแปลกหน้า และตามปกติจะไม่ใช้พูดคุยกันระหว่างสามีภรรยา หรือ ตัวอย่างที่ (4) อาจเป็นการพูดคุยกันระหว่างเพื่อนร่วมงานหรือคนที่รู้จักกันในลับ แต่จะไม่ใช้พูดกับผู้นำทางศาสนา ความเหมาะสมในการพูดของตัวอย่างแต่ละข้อดังกล่าวขึ้นอยู่กับว่าใช้พูดกับใคร แสดงให้เห็นถึงความสำคัญของคู่สนทนาที่มีอิทธิพลต่อลีลาทางภาษา ซึ่งลีลาทางภาษานี้จะแสดงถึงความสัมพันธ์ของคู่สนทนาในบริบทของการใช้ภาษา ดังนั้นการใช้ลีลาทางภาษาที่ไม่เหมาะสมอาจเป็นการไม่สุภาพหรือหยาบคายได้ เช่นการที่พนักงานขายส้มเลือกหมายเลขโทรศัพท์จากสมุดโทรศัพท์ แล้วพูดกับผู้รับว่า

"Hi, Lyle. This is Herb from All American Storm Windows. How are you tonight? That's just great. Say, you know winter is just around the corner, and I was just calling to let you know that.."

การใช้ลีลาทางภาษาที่เป็นกันเองมากในลักษณะนี้ กับคนแปลกหน้าที่มีสถานภาพเป็นลูกค้าเป็นการไม่เหมาะสม (Lyle F. Bachman, 1990: 96)

นินา เวินสไตน์ (Nina Weinstein, 1991 :i) และ ลีโอ โจนส์ (Leo Jones, 1991 :i) กล่าวถึงความสำคัญของลีลาทางภาษาในการสื่อสารไว้ตรงกันว่า การใช้ภาษาในการสนทนานั้น ต้องคำนึงถึงภาษาที่คู่สนทนาใช้ด้วยว่าเป็นภาษาแบบเป็นทางการ หรือไม่เป็นทางการ และควรตอบสนองต่อคู่สนทนาโดยใช้ภาษาที่เหมาะสมหรือใช้ภาษาแบบเดียวกัน ได้มีผู้แบ่งหมวดหมู่ลีลาทางภาษาในการสื่อสารไว้หลายประการดังนี้

มาร์ติน โจส (Martin Joos, 1972: 28-41) ได้แบ่งลีลาทางภาษาออกเป็น 5 แบบตามสถานการณ์ของคู่สนทนาดังนี้

1. แบบสถาบัน (Frozen style) เป็นรูปแบบภาษาซึ่งใช้สำหรับคนแปลกหน้าทางสังคม (Social strangers) ใช้ในพิธีการต่างๆ ใช้ในทางกฎหมาย และใช้ในคัมภีร์ทางศาสนา เป็นต้น ซึ่งโดยปกติจะไม่ใช้ในชีวิตประจำวัน
2. แบบทางการ (Formal style) เป็นรูปแบบภาษาซึ่งใช้ในการเริ่มบทสนทนากับคนแปลกหน้า เมื่อไม่แน่ใจว่าจะได้รับการตอบสนองอย่างไรจากคู่สนทนา นอกจากนี้ยังใช้ในการแนะนำตัวและใช้เป็นภาษาในการติดต่อทางธุรกิจ
3. แบบปรึกษาหารือ (Consultative style) เป็นรูปแบบภาษาซึ่งใช้ในการสนทนากับคนแปลกหน้าคู่สนทนาที่ยังไม่รู้จักกันดี หรือใช้ในการสนทนากับคนที่มีความแตกต่างกันในด้านอายุ หรือสถานการณ์ทางสังคม
4. แบบกันเอง (Casual style) เป็นรูปแบบภาษาซึ่งใช้ในการสนทนาระหว่างเพื่อน หรือคนที่อยู่ในกลุ่มเดียวกัน คนวงใน ถ้าหากใช้กับคนแปลกหน้าหมายถึงการรับเข้าร่วมกลุ่ม ภาษาจะมีลักษณะของการย่อคำ และมีการใช้คำสแลง
5. แบบสนิทสนม (Intimate style) เป็นรูปแบบภาษาซึ่งใช้ในการสนทนาระหว่างคนใกล้ชิด เช่น คู่รัก สามีภรรยา เพื่อนสนิท หรือสมาชิกในครอบครัว ซึ่งคู่สนทนาสามารถเข้าใจได้ว่าอีกคนหนึ่งกำลังพูดถึงอะไรถึงแม้ว่าจะไม่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์ในขณะนั้นเลยก็ตาม มีการใช้ศัพท์เฉพาะกลุ่ม (Jargon) และมักไม่คำนึงถึงกฎเกณฑ์ไวยากรณ์

ตัวอย่างของการใช้ลีลาทางภาษาที่แตกต่างกัน เช่น การชวนไปดูภาพยนตร์ มีดังนี้

แบบสถาบัน "I would deem it a privilege if you would accompany me to the cinema tonight."

แบบทางการ "Might I escort you to the movies tonight ?"

แบบปรึกษาหารือ "Do you think there is a good film we might go to see tonight ?"

แบบกันเอง "Would you like to come to the movies tonight ?"

แบบสนทนา "How about (or what about) coming to the movies tonight ?"

ข้อที่น่าสังเกตคือลีลาทางภาษาแบบสถาบันตามตัวอย่างนี้ จะใช้ได้เฉพาะเพื่อล้อเลียนเท่านั้น (Mary Finocchiaro and Christopher Brumfit, 1983: 25)

จอห์น บลันเดลล์ และคณะ (Jon Blundell et al., 1985: v) ได้แบ่งหมวดหมู่ของลีลาทางภาษาออกเป็น 3 แบบดังนี้

1. แบบทางการ (Formal style) เป็นรูปแบบภาษาซึ่งใช้ในการสนทนาระหว่างคนแปลกหน้า หรือผู้ที่มีสถานภาพทางสังคมแตกต่างกัน
2. แบบไม่เป็นทางการ (Informal style) เป็นรูปแบบภาษาซึ่งใช้ในการสนทนาระหว่างเพื่อนสนิทหรือคนในครอบครัว
3. แบบเป็นกลาง (Neutral style) เป็นรูปแบบภาษาซึ่งสามารถใช้ในการสนทนาทั่วไป กับบุคคลใดๆ ในสถานการณ์ใดก็ได้ ส่วนมากจะเป็นคำที่เป็นกลางเช่น Thank you เป็นต้น

จรีสา พานิชนถ (2532: 76) ได้แบ่งลีลาทางภาษาจากสถานภาพของคู่สนทนาไว้ดังนี้

1. แบบเป็นทางการ สถานภาพของคู่สนทนาที่ใช้ลีลาทางภาษาแบบนี้มีดังนี้
 - 1.1. ครู - นักเรียน
 - 1.2. หมอ - คนไข้
 - 1.3. ผู้ค้า - ลูกค้า
 - 1.4. คนแปลกหน้า - คนแปลกหน้า
 - 1.5. เจ้าหน้าที่, ข้าราชการ - สาธารณชน
 - 1.6. นักธุรกิจ - นักธุรกิจ
 - 1.7. เจ้านาย - ผู้ช่ำ

2. แบบใหม่เป็นทางการ สถานภาพของคู่สนทนาที่ใช้ลีลาทางภาษาแบบนี้มีดังนี้
 - 1.1. เพื่อน - เพื่อน
 - 1.2. สมาชิกในครอบครัวเดียวกัน

ในการพิจารณาว่าควรใช้ลีลาทางภาษาเมื่อใดนั้น นินา เวินสไตน์ (Nina Weinstein, 1991: i) ได้เสนอแนะว่า มีวิธีพิจารณาที่สำคัญ 2 วิธี คือ ดูจากสภาพแวดล้อม และดูจากลีลาทางภาษาของผู้ที่เรากำลังสนทนาด้วย ถ้าสภาพแวดล้อมเหมาะที่จะใช้ลีลาทางภาษาแบบหนึ่ง แต่ผู้ที่เราสนทนาด้วยใช้ลีลาทางภาษาอีกแบบหนึ่ง เราควรเลือกใช้ลีลาทางภาษาตามคู่สนทนา เช่นในการรับประทานอาหารค่ำที่ภัตตาคารชั้นเยี่ยม (สภาพแวดล้อมที่เป็นทางการ) ถ้าผู้ร่วมรับประทานอาหารกับเราใช้ภาษาที่ไม่เป็นทางการ ควรเลือกใช้ภาษาที่ไม่เป็นทางการด้วย

จากการศึกษาการแบ่งหมวดหมู่ของลีลาทางภาษาดังกล่าวพบว่า การแบ่งลีลาทางภาษาของโจส์เป็นการแบ่งที่ชัดเจนที่สุด กล่าวคือแบ่งลีลาทางภาษาออกเป็น 5 แบบ เรียงจากแบบที่เป็นทางการมากที่สุดไปหาแบบที่เป็นทางการน้อยที่สุดอย่างชัดเจน ดังนั้นการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้การแบ่งลีลาทางภาษาตามแบบของโจส์

หน้าที่ทางภาษาในการสื่อสาร

หน้าที่ทางภาษาในการสื่อสาร หรือจุดประสงค์ในการปฏิสัมพันธ์ หมายถึง สถานภาพเฉพาะของภาษาในสถานการณ์ใดสถานการณ์หนึ่ง ขึ้นอยู่กับจุดประสงค์ของผู้ใช้ภาษา ว่าต้องการใช้ภาษาเพื่อให้เกิดผลอะไร การใช้ภาษาโดยมีจุดประสงค์แตกต่างกัน ภาษาที่ใช้ย่อมแตกต่างกัน ซึ่งได้มีผู้อธิบายและแบ่งกลุ่มไว้ดังนี้

จอห์น บลินด์เวลล์ และคณะ (Jon Blundell, et al., 1985: xvii-xx) ได้แบ่งหน้าที่ทางภาษาที่มีอยู่ในภาษาอังกฤษออกเป็น 4 กลุ่มคือ

1. หน้าที่ทางภาษาหลัก (Main functions) หมายถึงหน้าที่ทางภาษาพื้นฐานที่ใช้โดยทั่วไปในชีวิตประจำวัน แบ่งออกเป็น

1.1. เกี่ยวกับข้อมูล (About information) มีทั้งสิ้น 12 หัวข้อ เช่นการถามข้อมูล การถามว่ารู้เกี่ยวกับสิ่งนั้นหรือไม่ การบอกว่ารู้ การบอกว่าไม่รู้ การถามว่าสิ่งนั้นถูกหรือไม่ และการบอกว่าถูกเป็นต้น

1.2. เกี่ยวกับทัศนคติ (About attitudes) แบ่งออกเป็น 48 หัวข้อ เช่น การถามว่าแน่ใจเกี่ยวกับสิ่งนั้นหรือไม่ การบอกว่าแน่ใจ การบอกว่าไม่แน่ใจ การบอกถึงสิ่งที่ต้องการ การแสดงความประหลาดใจ และการแสดงความคิดเห็นเป็นต้น

1.3. เกี่ยวกับการกระทำ (About action) มีทั้งสิ้น 33 หัวข้อ เช่น การขอความช่วยเหลือ การบอกว่าไม่สามารถกระทำสิ่งนั้นได้ การขออนุญาต การให้อนุญาต และการขอคำแนะนำเป็นต้น

2. รูปแบบทางสังคม (Social formulas) หมายถึงหน้าที่ทางภาษาที่นำมาใช้เพื่อจุดประสงค์ทางสังคม มีทั้งสิ้น 31 หัวข้อ เช่นการเริ่มการสนทนากับคนแปลกหน้า การแนะนำตัว การทักทาย การอวยพรในวาระทั่วไป การขอบคุณ และการแสดงความยินดีเป็นต้น

3. การทำให้การสื่อสารสัมฤทธิ์ผล (Making communication works) หมายถึงหน้าที่ทางภาษาที่ใช้เพื่อให้การสื่อสารมีความชัดเจนและบรรลุผลตามที่คู่สนทนาได้ตั้งใจไว้ มีทั้งสิ้น 11 หัวข้อ เช่น การขอให้พูดซ้ำ การตรวจสอบความเข้าใจ การยกตัวอย่าง การให้เวลาตนเองสำหรับคิด และการเปลี่ยนเรื่องเป็นต้น

4. การหาข้อมูลเกี่ยวกับภาษา (Finding out about language) หมายถึงหน้าที่ในการสื่อสารที่ใช้เพื่อจุดประสงค์ในการเรียนรู้ภาษา มี 5 หัวข้อ เช่น การหาวิธีออกเสียง การหาวิธีสะกด การหาความหมาย และการหาความเหมาะสม

รวมหน้าที่ทางภาษาทั้ง 4 กลุ่ม มีทั้งสิ้น 140 หัวข้อ

จีน แมคอัลลิสเตอร์ และ มาร์กาเร็ต รอบสัน (Jean McAllister and Margaret Robson, 1984: 61-64) ได้แบ่งหน้าที่ทางภาษาในฐานะองค์ประกอบของบริบททางภาษาศาสตร์สังคม ออกเป็น 2 กลุ่ม มีรายละเอียดดังนี้

1. หน้าที่ทางภาษาแกน (Core functions) หมายถึงหน้าที่ทางภาษาพื้นฐานที่สามารถใช้เพียงหน้าที่ทางภาษาเดียวในการสื่อสารได้ แบ่งออกได้ดังนี้

1.1. การให้และรับข้อมูล แบ่งออกเป็น

1.1.1. การบรรยายลักษณะของ คน สถานที่ และสิ่งของ

(Descriptions of people, places and things)

1.1.2. การเล่าเรื่องราวเหตุการณ์ (Narrations of series

of events)

1.1.3. การสอน (Instructions)

1.1.4. การสืบสอบ (Enquiries)

1.2. การให้ คำปรึกษา ความช่วยเหลือ และการอนุญาต แบ่งออกเป็น

1.2.1. การขอร้อง (Requests)

1.2.2. การเสนอ (Offers)

1.2.1. การแนะนำ (Suggestions)

1.2.1. การปฏิเสธ (Refusals)

1.2.1. การรบเร้า (Insistence)

1.2.1. การคุกคาม (Threat)

1.3. การแสดงความคิดและความเข้าใจ แบ่งออกเป็น

1.3.1. การแสดงความเห็นด้วยและไม่เห็นด้วย (Expressions of agreement and disagreement)

1.3.2. การแสดงความคิดเห็น (Expressions of opinion)

1.3.3. การบอกข้อดีหรือข้อด้อย (Statements of advantages and disadvantages)

1.4. การแสดงและเข้าใจอารมณ์ ความรู้สึก แบ่งออกเป็น

1.4.1. การแสดงความรู้สึกตามมารยาทสังคม (Expressions of phatic feeling)

1.4.1. การแสดงความรู้สึกหรืออารมณ์ในทางบวก (Expressions of positive feeling/emotion)

1.4.1. การแสดงความรู้สึกหรืออารมณ์ในทางลบ (Expressions of negative feeling/emotion)

2. หน้าที่ทางภาษาผสม (Combination functions) หมายถึงการใช้หน้าที่ทางภาษาหลายหน้าที่ร่วมกันในการสื่อสาร หน้าที่ทางภาษาผสมจะประกอบด้วยหน้าที่ทางภาษาอย่างน้อย 2 หน้าที่ขึ้นไป เช่นในการชักจูง (Persuading) ต้องใช้หน้าที่ทางภาษาในการขอร้อง (Request) ร่วมกับใช้หน้าที่ทางภาษาอื่นๆ ด้วยจึงจะเป็นการชักจูง ดังตัวอย่างต่อไปนี้

Describing self -My name is Mohn Khan. I live at 10 Birch Street, Bradford 3.

Narrating -My giro didn't come today.

Making request -Can I have an emergency payment, please?

CLERK WE CAN'T GIVE EMERGENCY PAYMENTS NOW.

Insisting -Look, I really need the money.

Describing self -I've got a wife and 4 children.

-I've got electricity bill for \$80.

-I must pay it today.

CLERK WELL, GO AND SEE THE ELECTRICITY BOARD THEN.

Threatening -Look, I told you. My giro didn't come today.

-If you don't give me another giro, I'll contact Regional Office.

CLERK WELL, COME BACK AT 3:00 pm AND I'LL SPEAK TO
THE SUPERVISOR.

Expression positive emotion

-Thank you.

Expression phatic feeling

-Bye.

หน้าที่ทางภาษาทั้งหมดนี้ประกอบกันเป็นหน้าที่ทางภาษาผสมเพียงหน้าที่เดียวคือ
การชักจูง หน้าที่ทางภาษาผสมแบ่งออกเป็น 7 หน้าที่ดังนี้

- 2.1. การบ่น (Complaining)
- 2.2. การชักจูง (Persuading)
- 2.3. การอธิบาย (Explaining)
- 2.4. การเจรจาตกลง (Negotiating)
- 2.5. การโต้แย้ง (Formulating an argument)
- 2.6. การอุปมาอุปไมย (Making analogies)
- 2.6. การเปรียบเทียบความเหมือนหรือแตกต่าง (Comparing and contrast)
- 2.7. การสรุปและการยกตัวอย่าง (Generalising and exemplify)

อลิซ ซี โอแมกจิโอ (Alice C. Omaggio, 1986: 213) ได้แบ่งหน้าที่ทาง
ภาษาออกเป็น 6 กลุ่ม ซึ่งหน้าที่ทางภาษาทั้ง 6 กลุ่มนี้ โอแมกจิโอ ไม่ได้ให้รายละเอียด
หัวข้อย่อยไว้ มีดังนี้

1. การตัดสินและการประเมิน (Judgement and evaluation)
2. การชักชวน (Suasion)
3. การโต้เถียง (Argument)

4. การสืบสอบและการอธิบายอย่างมีเหตุผล (Rational inquiry and exposition)

5. ความรู้สึกส่วนตัว (Personal emotion)

6. ความสัมพันธ์ทางอารมณ์ (Emotional relations)

ไมเคิล เอช ลอง และ แจ็ค ซี ริชาร์ด (Michael H. Long and Jack C. Richards, 1987: 83-84) ได้แบ่งหน้าที่ทางภาษาออกเป็น 6 กลุ่ม ซึ่งแต่ละกลุ่มไม่ได้แบ่งหัวข้อย่อยไว้เช่นกัน มีดังนี้

1. การให้และรับข้อมูล (Imparting and seeking factual information)

2. การแสดงออกและการค้นหาทัศนคติทางเหตุผล (Expressing and finding out intellectual attitude)

3. การแสดงออกและการค้นหาทัศนคติทางอารมณ์ (Expressing and finding out emotional attitude)

4. การแสดงออกและการค้นหาทัศนคติด้านศีลธรรม (Expressing and finding out moral attitude)

5. การชักชวนหรือการกระทำสิ่งต่างๆให้สำเร็จ (Suasion or getting things done)

6. การเข้าสังคม (Socializing)

ไลล์ เอฟ บาคแมน (Lyle F. Bachman, 1990:92-94) ได้แบ่งหน้าที่ของภาษาออกเป็น 3 กลุ่มใหญ่ดังนี้

1. หน้าที่ทางภาษาด้านรูปแบบความคิด (Ideational function)

คือหน้าที่ทางภาษาในการแลกเปลี่ยนข่าวสารข้อมูล การตอบสนองต่อสิ่งแวดล้อม การชักชวนให้ทำสิ่งต่างๆ การควบคุมการกระทำของผู้อื่น และการสร้าง รักษา และเปลี่ยนแปลงความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล

2. หน้าที่ทางภาษาด้านการศึกษา (Heuristic function) คือหน้าที่ทางภาษาในการแสดงความรู้ การเรียน การสอน การแก้ปัญหา และการจัดจำอย่างมีสติ

3. หน้าที่ทางภาษาด้านจินตนาการ (Imaginative function) คือหน้าที่ของภาษาในการแสดงอารมณ์ สุนทรียภาพต่างๆ เช่นการเล่าเรื่องซ้ำชั้น การใช้คำอุปมาอุปไมยในวรรณกรรม ละคร หรือภาพยนตร์

จากการศึกษาการแบ่งกลุ่มของหน้าที่ทางภาษาดังกล่าวพบว่า การแบ่งกลุ่มหน้าที่ทางภาษาของบลันเดลล์และคณะ ครอบคลุมหน้าที่ทางภาษาที่ใช้ในภาษาอังกฤษได้ชัดเจนที่สุดกล่าวคือ นอกจากบลันเดลล์และคณะจะแบ่งหน้าที่ทางภาษาในภาษาอังกฤษออกเป็นกลุ่มใหญ่ๆ 4 กลุ่มดังกล่าวแล้ว ยังได้แบ่งแต่ละกลุ่มออกเป็นหัวข้อย่อยๆ อย่างชัดเจน ดังนั้นการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยจึงใช้การแบ่งหน้าที่ทางภาษาในการสื่อสารโดยใช้การแบ่งกลุ่มของบลันเดลล์และคณะเป็นหลัก และปรับจำนวนหัวข้อย่อยตามที่ปรากฏจริงในแบบเรียนวิชาภาษาอังกฤษ อ.015-016

การทดสอบความสามารถด้านภาษาศาสตร์สังคม

ความสามารถด้านภาษาศาสตร์สังคม เป็นองค์ประกอบหนึ่งที่สามารถบอกได้ถึงระดับของความสามารถในการสื่อสาร การทดสอบความสามารถด้านนี้จึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง ดังนั้นการวัดความสามารถในการสื่อสารจึงจำเป็นต้องวัดความสามารถด้านภาษาศาสตร์สังคมด้วย ดังที่มึนนักการศึกษาและนักภาษาศาสตร์ได้แสดงความเห็นในเรื่องนี้ไว้ดังนี้

ไมเคิล คาเนล และเมอร์ริลล์ สเวน (Michael Canale and Merrill Swain, 1980: 46) ได้ให้ความเห็นว่า "การทดสอบความสามารถในการสื่อสารนั้น สิ่งที่ต้องคำนึงถึงไม่ได้มีเพียงความรู้ของผู้เรียนเกี่ยวกับภาษา และความรู้ว่าจะใช้ภาษาอย่างไรเท่านั้น แต่ยังคงคำนึงถึงความสามารถของผู้เรียนที่จะแสดงความรู้เหล่านั้นในสถานการณ์ในการสื่อสารที่มีความหมายด้วย"

ริเบคา เอ็ม วาเลตต์ (Rebecca M. Valette, 1977: 12) ให้ความเห็นว่า "การทดสอบความสามารถในการสื่อสารจะวัดความสามารถในการสื่อสารของผู้เรียนในสถานการณ์ที่เฉพาะ ซึ่งการวัดความสามารถดังกล่าวไม่ได้ดูความถูกต้องในการใช้ภาษาแต่วัดความสามารถของผู้เรียนที่จะพูดหรือเขียน หรือเข้าใจข้อความได้ ดังนั้นเราจะคำนึงถึงความผิดพลาดทางไวยากรณ์ที่เกิดขึ้นก็ต่อเมื่อความผิดพลาดนั้นเข้ามาแทรกแซงการสื่อสาร" ซึ่งสถานการณ์ในการสื่อสารที่เฉพาะดังกล่าว ส่อมจะประกอบขึ้นด้วยบริบททางภาษาศาสตร์สังคม

บี พี สโปลสกี และคณะ (B. P. Spolsky et al. cited in Brendan J. Carrol, 1980: 93) ได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับการวัดความสามารถในการสื่อสารไว้ว่า เราไม่สามารถวัดระดับของการรู้ภาษาได้จากความรู้ด้านคำศัพท์ หรือไวยากรณ์เท่านั้น แบบสอบวัดสัมฤทธิ์ผลทางภาษา (Proficiency test) ควรทดสอบความสามารถในการใช้หน้าที่ของภาษาของผู้เรียนโดยแบ่งตามระดับความรู้ และควรทดสอบความสามารถในการปฏิบัติตนในสถานการณ์ต่างๆ ตามวัฒนธรรมของกลุ่มสังคมของเจ้าของภาษาด้วย

ในทำนองเดียวกัน เบรนต์ัน เจ คาร์โรล (Brendan J. Carrol, 1980: 7-13) ได้ให้ข้อเสนอแนะว่า การทดสอบทางภาษาไม่ควรทดสอบในด้านความรู้เกี่ยวกับภาษาเท่านั้น แต่ต้องขึ้นอยู่กับความต้องการในการใช้ภาษาของผู้ทดสอบ เกณฑ์ประเมินความสำเร็จจึงไม่ใช่ความถูกต้องตามแบบแผนหรือไวยากรณ์ (Usage) แต่เป็นประสิทธิผลในการสื่อสาร การใช้ภาษา (Use) และการปฏิบัติตนในสถานการณ์การสื่อสาร คาร์โรลกล่าวถึงแบบสอบที่ใช้ว่าแบบสอบควรมีความสัมพันธ์กันระหว่างการใช้ภาษาตามหน้าที่ ทักษะและความรู้เกี่ยวกับภาษา นอกจากนี้ เบรนต์ัน เจ คาร์โรล (Brendan J. Carrol, 1980: 15-16) ได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับการทดสอบความสามารถในการใช้ภาษาว่า ควรนำสิ่งที่เกี่ยวข้องกันในชีวิตประจำวัน มาทดสอบด้วย ดังในหัวข้อต่อไปนี้

1. สิ่งที่ต้องพบเห็นในสังคม เช่นคำชี้แจงหรือคำแนะนำเกี่ยวกับการใช้เครื่องมือหรืออุปกรณ์ต่างๆ ที่สามารถพบเห็นได้ในชีวิตประจำวัน
2. สถานที่ที่น่าสนใจ เช่นคำบรรยายของมีคฤเทศก์เกี่ยวกับสถานที่ที่ไปเยือน

3. การเดินทางท่องเที่ยว เช่นคำอธิบายแผนที่ หรือแผนภูมิ
4. การแพทย์ เช่นคำชี้แจงเกี่ยวกับการรักษาพยาบาล
5. สื่อมวลชน เช่นข่าวและประกาศทางโทรทัศน์ วิทยุ และหนังสือพิมพ์
6. การศึกษาในสิ่งที่น่าสนใจ เช่นการอภิปราย และโต้วาที

แมรี ฟินอคชิอาโร และซิดนีย์ ซาโก (Mary Finocchiaro and Sydney Sako, 1983: 197-198) ให้ความเห็นว่าในการทดสอบความสามารถในการสื่อสารนั้น ต้องคำนึงถึงตัวแปรอื่นๆนอกเหนือจากตัวแปรทางภาษาศาสตร์ (Linguistic variables) เช่น ทำเนียบภาษา ภาษาถิ่น และลีลาทางภาษา บทบาททางสังคมและทัศนคติของผู้สนทนา เวลาและสถานที่ในการสื่อสาร หัวข้อในการสนทนา และประสบการณ์ทางสังคมวัฒนธรรมของผู้สนทนา นอกจากนี้ ข้อสอบแต่ละข้อในการทดสอบความสามารถในการสื่อสาร ควรมีความเกี่ยวข้องกับสถานการณ์ในชีวิตจริงอย่างใกล้ชิด ตัวอย่างของสถานการณ์เหล่านี้ได้แก่ การโทรศัพท์ การเขียนจดหมาย และการสั่งอาหาร เป็นต้น ฟินอคชิอาโรและซาโก ยังได้กล่าวถึงตัวแปรด้านภาษาศาสตร์สังคมที่ควรใช้เป็นจุดมุ่งหมายในการเรียนการสอนภาษาในชั้นเรียนทั่วไป และสามารถพัฒนามาเป็นจุดหมายในการทดสอบความสามารถของผู้เรียนได้เป็นอย่างดี ซึ่งแนวทางในการทดสอบตามตัวแปรด้านภาษาศาสตร์สังคมที่สำคัญมีดังต่อไปนี้ (Mary Finocchiaro and Sydney Sako, 1983: 265-266)

1. สถานการณ์ที่เกี่ยวข้องและสามารถเป็นประโยชน์กับผู้เรียนได้โดยทันที
2. เนื้อหาที่สะท้อนถึงแนวคิดของผู้เรียน และความรู้ของผู้เรียนเกี่ยวกับโลกภายนอก
3. ภาษาในลักษณะที่เป็นธรรมชาติ โดยต้องคำนึงถึงหลักของโครงสร้างทางภาษาในสถานการณ์การใช้ภาษาที่เป็นธรรมชาติ
4. คำตอบของผู้เรียนต้องเป็นข้อเท็จจริง ไม่ได้มาจากจินตนาการ หรือความคิดของผู้เรียน
5. บุคลิกลักษณะของบุคคลที่ปรากฏอยู่ในข้อสอบแต่ละข้อต้องมีลักษณะสมจริง และมีความเกี่ยวข้องกับประสบการณ์ของผู้เรียนไม่ว่าทางใดก็ทางหนึ่ง
6. ข้อสอบแต่ละข้อต้องคำนึงถึงบรรทัดฐานทางภาษาศาสตร์สังคม

7. ภาษาที่ใช้ในแบบสอบถามนี้กระชับเพียงพอที่จะให้ผู้เรียนจำได้โดยไม่ยากนัก แต่ต้องยาวเพียงพอที่จะให้บริบทที่สำคัญได้ทั้งหมด

สำหรับตัวอย่างของข้อสอบวัดความสามารถในการสื่อสารซึ่งวัดความสามารถด้านภาษาศาสตร์สังคมด้วยนั้นมีดังนี้ (Mary Finocchiaro and Christopher Brumfit, 1983: 192-193)

1. Tell whether the language being used is *formal* or *informal*.

Circle F if you think it is *formal*; circle I if you think it is *informal*.

A. He's a fool. He'll never make it. F I

B. I don't believe he has any chance of success. F I

C. That man I'm married to thinks a woman's place is in the kitchen. F I

D. My husband prefers that I do not work outside the house. F I

2. Study this situation. Tell whether the language is *appropriate* or *inappropriate* by circle A or I.

A man is applying for a job in a bank. He asks:

1. How about a job? A I

2. What's the pay? A I

3. I'd like to know if you have an opening. A I

3. Study these conversations. In each case, mark whether you think the *second* utterance is appropriate or not. Circle A if it is *appropriate*; circle I if you think it is not.

A. How do you do? A I

Hya.

B. Do you mind if I smoke? A I

I prefer that you don't smoke in this room.

C. May I have the next dance? A I

No. My feet are killing me.

4. Circle the response or responses which you consider *appropriate* and tactful.

A. My mother is quite ill.

1. That's a break.

2. That's great.

3. I'm so sorry.

B. I failed my exam.

1. How could you be so stupid?

2. It must have been a very difficult one.

3. I told you you should have studied.

5. Match the communicative expressions which express the same function.

1. Let's go to the movies.

a. I'd rather have the green one.

2. I prefer the other (tie.)

b. Shall we go to the park?

3. Can I get?

c. I wonder if you would tell me..?

4. Could you help me?

d. Excuse me.

5. I beg your pardon.

e. Do you mind if I buy?

จะเห็นว่าในการวัดความสามารถในการสื่อสารนั้น จำเป็นต้องวัดความสามารถทางภาษาศาสตร์สังคมด้วย และในการทดสอบความสามารถทางภาษาควรเน้นที่จะวัดความสามารถของผู้เรียนที่จะใช้ภาษาและเข้าใจภาษาได้มากกว่าการมุ่งวัดความถูกต้องของตามแบบแผนของภาษาที่ใช้ การทดสอบความสามารถด้านภาษาศาสตร์สังคมควรเป็นข้อสอบแบบสถานการณ์ ซึ่งต้องคำนึงถึงองค์ประกอบของความสามารถด้านภาษาศาสตร์สังคม และความสมจริงของสถานการณ์ในการทดสอบนั้นด้วย โดยเน้นที่จะวัดความสามารถในการใช้ภาษาเป้าหมายได้อย่างเหมาะสมอันเป็นหลักการสำคัญของความสามารถในการใช้ภาษาด้านภาษาศาสตร์สังคม

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

งานวิจัยในประเทศที่มีเกี่ยวข้องกับความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษด้านภาษาศาสตร์สังคมโดยตรงไม่มี แต่มีงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนภาษาอังกฤษด้านวัฒนธรรม ความสามารถในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร ความคิดเห็นและความต้องการของครูภาษาอังกฤษเกี่ยวกับการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร และงานวิจัยอื่นๆ มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนภาษาอังกฤษกับวัฒนธรรม

สุพรรณวิภา วัฒนบุณย์ (2523: บทคัดย่อ) ทำการวิจัยเปรียบเทียบการสอนภาษาอังกฤษแบบเสริมวัฒนธรรมของเจ้าของภาษากับการสอนภาษาอังกฤษแบบธรรมดาในชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านบางใหญ่ จังหวัดสุราษฎร์ธานีจำนวน 56 คน โดยแบ่งเป็นกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุมจำนวนเท่าๆกัน กลุ่มทดลองได้รับการสอนภาษาอังกฤษด้วยวิธีเสริมกิจกรรม หรือเนื้อหาเกี่ยวกับวัฒนธรรมของเจ้าของภาษาส่วนกลุ่มควบคุมได้รับ

การสอนตามประมวลการสอนภาษาอังกฤษชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ของกระทรวงศึกษาธิการ ใช้เวลาทดลอง 8 สัปดาห์ผลการวิจัยพบว่าสัมฤทธิ์ผลในวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนทั้งสองกลุ่มแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 และกลุ่มที่สอนด้วยวิธีเสริมวัฒนธรรมมีผลสัมฤทธิ์สูงกว่ากลุ่มที่สอนด้วยวิธีธรรมดา

ทศพร สุวรรณชาติ (2528: บทคัดย่อ) ทำการวิจัยเปรียบเทียบสัมฤทธิ์ผล และทัศนคติในการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนด้วยวิธีสอดแทรกและไม่สอดแทรกเนื้อหาและกิจกรรมทางวัฒนธรรมของเจ้าของภาษา ผู้วิจัยใช้กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนภาวิไลวิทยาลัย จังหวัดเชียงใหม่จำนวน 2 กลุ่ม กลุ่มละ 34 คน โดยแบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มทดลองได้รับการสอนด้วยวิธีสอดแทรกเนื้อหาและกิจกรรมทางวัฒนธรรมของเจ้าของภาษา ส่วนกลุ่มควบคุมได้รับการสอนแบบธรรมดา ใช้เวลา 20 คาบเรียนหรือ 5 สัปดาห์ผลการวิจัยพบว่ากลุ่มทดลองมีสัมฤทธิ์ผลสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 และ ทัศนคติของกลุ่มทดลองสูงขึ้นที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

ปราณี ระเบียบดี (2529: 46-58) ศึกษาผลของการสอนศัพท์ที่มีเนื้อหาทางวัฒนธรรมเปรียบเทียบกับการสอนศัพท์ตามคู่มือครู ในด้านความเข้าใจคำศัพท์ เจตคติต่อการสอนศัพท์ภาษาอังกฤษ และความคงทนในความเข้าใจคำศัพท์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 กลุ่มตัวอย่างคือนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนฤทธิยะวรรณาลัย จำนวน 60 คน โดยแบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 30 คน และกลุ่มควบคุม 30 คน โดยกลุ่มทดลองได้รับการสอนคำศัพท์ที่มีเนื้อหาทางวัฒนธรรม และกลุ่มควบคุมได้รับการสอนคำศัพท์ตามคู่มือครู ใช้เวลาในการสอนกลุ่มละ 12 คาบเรียน มีการทดสอบก่อนและหลังเรียน และเปรียบเทียบความคงทนในความเข้าใจคำศัพท์หลังจากสอนไปแล้วเป็นเวลา 1 และ 2 สัปดาห์ ผลการทดลองพบว่านักเรียนทั้งสองกลุ่มมีความเข้าใจคำศัพท์ ความคงทนในความเข้าใจคำศัพท์หลังจากเรียนไปแล้ว 1 และ 2 สัปดาห์แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญ 0.01 และมีเจตคติต่อการสอนศัพท์ภาษาอังกฤษแตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญ 0.001

อารีย์ แวชาญ (2529: 82-100) ศึกษาเปรียบเทียบการสอน

สำนวนภาษาอังกฤษโดยสอดแทรกวัฒนธรรม กับการสอนโดยให้เดาความหมายจากบริบท และการสอนตามคู่มือครู กลุ่มตัวอย่างคือนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบางกะปิ จำนวน 129 คน แบ่งออกเป็น 3 กลุ่มกลุ่มละ 45 คน 43 คน และ 41 คนตามลำดับ กลุ่มที่ 1 ได้รับการสอนโดยวิธีสอดแทรกวัฒนธรรม กลุ่มที่ 2 ได้รับการสอนโดยวิธีเดาคำศัพท์ และสำนวนจากบริบท และกลุ่มที่ 3 ได้รับการสอนตามคู่มือครู ใช้เวลาในการสอนกลุ่มละ 12 คาบเรียน ผลการวิจัยพบว่านักเรียนในกลุ่มที่ 1 มีความสามารถในการอ่าน และความคงทนในการเรียนรู้ สูงกว่ากลุ่มอื่นที่ระดับนัยสำคัญ 0.01 และไม่พบความแตกต่างระหว่างกลุ่มที่ 2 และกลุ่มที่ 3 นอกจากนี้ยังพบว่าความสามารถในการอ่านของกลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2 สูงขึ้นที่ระดับนัยสำคัญ 0.01 แต่ไม่พบความแตกต่างของความสามารถในการอ่านของกลุ่มที่ 3 ซึ่งเป็นกลุ่มควบคุม ส่วนแรงจูงใจในการเรียนรู้ของนักเรียนทั้ง 3 กลุ่ม ไม่แตกต่างกัน

จากงานวิจัยดังกล่าวมาแล้วจะเห็นว่า การเรียนการสอนที่เน้น ความสำคัญของวัฒนธรรมซึ่งเป็นองค์ประกอบประการหนึ่งของภาษาศาสตร์สังคม จะทำให้เกิดผลดีทั้งในด้านความสามารถทางภาษาของนักเรียนที่สูงขึ้น ความคงทนในการเรียนรู้ เมื่อเรียนผ่านไปแล้วในระยะเวลาหนึ่ง และมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ

2. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร

วันถณี สัตย์ทิม (2528: บทคัดย่อ) ศึกษาเปรียบเทียบความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนรัฐบาลและเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างประชากรในการวิจัยคือนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในเขตกรุงเทพมหานคร จากโรงเรียนรัฐบาล 180 คน และโรงเรียนเอกชน 180 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบสอบถามวัดความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร แบ่งออกเป็นทักษะฟัง พูด อ่านและเขียน ผลการวิจัยสรุปได้ว่า นักเรียนโรงเรียน

รัฐบาลและเอกชนได้ค่ามัธยิมเลขคณิตรวมทุกทักษะสูงกว่าครึ่งหนึ่งของคะแนนเต็ม นักเรียนโรงเรียนรัฐบาลได้คะแนนสูงสุดในด้านทักษะการเขียน ส่วนโรงเรียนเอกชนได้คะแนนสูงสุดในด้านทักษะการอ่าน และพบว่านักเรียนทั้ง 2 กลุ่ม มีความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารแตกต่างกัน โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จริยา พานิชนภ (2532: บทคัดย่อ) ศึกษาความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษที่เหมาะสมกับสถานการณ์ทางสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ของโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษากรุงเทพมหานครกลุ่มตัวอย่างประชากรในการวิจัยเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 600 คน จากโรงเรียนมัธยม 10 แห่ง ที่อยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร โดยให้กลุ่มตัวอย่างทำแบบสอบถามจำนวน 78 ข้อ ผลการวิจัยพบว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษที่เหมาะสมกับสถานการณ์ทางสังคมอยู่ในเกณฑ์อ่อนหรือมีค่าเฉลี่ยเลขคณิตเมื่อเทียบเป็นร้อยละเท่ากับ 57.87 โดยนักเรียนแผนการเรียนวิทยาศาสตร์-คณิตศาสตร์ มีค่าเฉลี่ยเลขคณิตของคะแนนสูงสุด ส่วนนักเรียนแผนการเรียนภาษาอังกฤษ-ภาษาต่างประเทศ และแผนการเรียนภาษาอังกฤษ-คณิตศาสตร์ มีค่าเฉลี่ยเลขคณิตของคะแนนรองลงมาตามลำดับ และนักเรียนทั้ง 3 แผนการเรียนมีค่าเฉลี่ยเลขคณิตของคะแนนสูงสุดในด้านการใช้ภาษาอังกฤษที่เหมาะสมกับจุดประสงค์ในการสื่อสาร

จุฑารัตน์ ธานี (2534: 86-90) ศึกษาเปรียบเทียบความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษทักษะการฟัง-พูด เพื่อการสื่อสารและความเข้าใจในวัฒนธรรมทางภาษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการสอนด้วยเทคนิคบทบาทสมมุติกับการสอนตามคู่มือครูกลุ่มตัวอย่างคือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนกันทรารมย์ อำเภอกันทรารมย์จังหวัดศรีสะเกษ จำนวน 60 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 30 คน และกลุ่มควบคุม 30 คน ใช้เวลาสอนกลุ่มละ 12 คาบเรียน ผลการวิจัยพบว่านักเรียนที่ได้รับการสอนด้วยเทคนิคบทบาทสมมุติ มีความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษทักษะการฟังพูดเพื่อการสื่อสารและความเข้าใจในวัฒนธรรมสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครูอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01

พนิดา สุนทรวิภาต (2534: 701-704) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารและความเข้าใจในวัฒนธรรมในการสื่อสารกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ของโรงเรียนขนาดใหญ่ในจังหวัดนครราชสีมา จำนวน 240 คน โดยให้ทำแบบสอบถามความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษ และแบบสอบถามเข้าใจในวัฒนธรรม ผลการวิจัยพบว่าความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของนักเรียนอยู่ในระดับต่ำ หรือได้คะแนนเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 36.42 ส่วนความเข้าใจในวัฒนธรรมของชนชาติเจ้าของภาษาอยู่ในระดับปานกลาง หรือได้คะแนนเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 60.30 และความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูงกับความเข้าใจทางวัฒนธรรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความคิดเห็นด้านการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารและความต้องการของครูภาษาอังกฤษ

อุไรวรรณ ศฤงคาร์นันท์ (2527: 51-57) ได้ศึกษาความคิดเห็นของครูภาษาอังกฤษในระดับมัธยมศึกษาเกี่ยวกับแนวการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โดยกลุ่มตัวอย่างคือครูภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษาทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาคจำนวน 900 คน สอบแบบสอบถาม ผลการวิจัยพบว่าโดยส่วนรวมแล้วครูภาษาอังกฤษเห็นด้วยกับแนวการสอนเพื่อการสื่อสารในระดับมากกว่ามีประโยชน์ดังนี้ เหมาะสมกับสภาพการเรียนการสอนในประเทศไทย สร้างทัศนคติที่ดีต่อภาษาอังกฤษ ส่งเสริมการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ ช่วยให้นักเรียนสนุก สนใจ และสามารถใช้อังกฤษได้เหมาะสมกับสถานการณ์ มีประโยชน์ต่อการประกอบอาชีพ ชีวิตประจำวันและการศึกษาต่อ แต่ไม่เหมาะกับชั้นเรียนที่มีนักเรียนจำนวนมาก และครูผู้สอนยังไม่มีความรู้เกี่ยวกับแนวการสอนเพื่อการสื่อสารดีพอที่จะใช้วิธีดังกล่าวได้อย่างมีประสิทธิภาพ ครูผู้สอนมีชั่วโมงสอนมากทำให้ไม่มีเวลาจัดเตรียมกิจกรรมตามแนวการสอนเพื่อการสื่อสาร และแนวการสอนเพื่อการสื่อสารจะใช้ได้ผลเฉพาะเด็กเก่งเท่านั้น

กาญจนา ปราบพาด และคณะ (2528: บทคัดย่อ) สํารวจความคิดเห็นในการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร ในระดับมัธยมศึกษา มัธยมศึกษา และระดับอุดมศึกษา กลุ่มตัวอย่างคือนักเรียนระดับ มัธยมศึกษา 1,000 คน มัธยมศึกษา 942 คน อุดมศึกษา 1,183 คน ครูระดับมัธยมศึกษา 358 คน มัธยมศึกษา 339 คน อุดมศึกษา 196 คน และผู้บริหาร 244 คน รวมทั้งสิ้น 4262 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ ผลการวิจัยสรุปได้ว่า กลุ่มตัวอย่างทุกกลุ่มมีความเห็นสอดคล้องกันในเรื่องจุดประสงค์เชิงปฏิบัติในระดับต่างๆดังนี้คือ ระดับมัธยมศึกษา นักเรียนควรให้ข้อมูลเกี่ยวกับตนเองและครอบครัว เข้าใจเรื่องเกี่ยวกับอาหารการกินที่ใช้ภาษาต่างๆ อ่านป้ายประกาศ โฆษณาต่างๆและใช้พจนานุกรมที่อธิบายด้วยรูปภาพได้ นักเรียนระดับมัธยมศึกษาควรอ่านจดหมายส่วนตัว ให้ข้อมูลเกี่ยวกับสถานที่สำคัญในประเทศ สนทนากับชนชาติที่ใช้ภาษาอังกฤษในเรื่องทั่วไปได้ บอกทิศทางแก่ชาวต่างประเทศได้ อ่านหรือเขียนข้อความแลกเปลี่ยนกับบุคคลอื่นได้ ใช้พจนานุกรมภาษาอังกฤษได้ เขียนจดหมายสมัครงาน ประวัติย่อการศึกษาและประสบการณ์ได้ ระดับอุดมศึกษา ควรสามารถให้ข้อมูลเกี่ยวกับกิจกรรมของสถานศึกษา ใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการท่องเที่ยว และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นด้านการบันเทิง อ่านป้ายประกาศ โฆษณา หาความเพลินเพลินจากสื่อมวลชน เข้าใจเพลงภาษาอังกฤษ กรอกแบบฟอร์มสำหรับศึกษาต่อ เข้าใจศัพท์เทคนิคเฉพาะสาขาวิชา และอ่านหนังสือพิมพ์ภาษาอังกฤษเพื่อหาข้อมูลเกี่ยวกับงานอาชีพได้

เดือนตา ไม้จันทร์ (2528: 111-120) ได้ศึกษาความคิดเห็นของครู ภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษาเกี่ยวกับการเรียนการสอนหัวข้อทางวัฒนธรรมในแบบเรียน ภาษาอังกฤษและศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นในเรื่องดังกล่าวของครูโรงเรียนรัฐบาล และครูโรงเรียนราษฎร์โดยส่งแบบสอบถามความคิดเห็นให้ครูโรงเรียนรัฐบาล 129 คน และครูโรงเรียนราษฎร์จำนวน 120 คน ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่าง พบว่าในการสอนหัวข้อทางวัฒนธรรม ครูทั้ง 2 กลุ่มเห็นด้วยน้อยในการกำหนดจุดประสงค์ การใช้วิธีการสอน การใช้กิจกรรมและอุปกรณ์การเรียนการสอน การใช้ชีวิตและประเมินผลการเรียน การสอนหัวข้อทางวัฒนธรรม และครูทั้ง 2 กลุ่มมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันในเรื่องดังกล่าว

ประพิมพ์พรณ มีลักษณะ (2530: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความต้องการในด้านเนื้อหาวัฒนธรรมอังกฤษของครูภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษาในโรงเรียนรัฐบาล กรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามไปยังกลุ่มตัวอย่างจำนวน 150 คน ได้รับคืน 147 คน คิดเป็นร้อยละ 98 ผลการวิจัยพบว่า ครูมีความต้องการในด้านเนื้อหาวัฒนธรรมอังกฤษในระดับสูง โดยเฉพาะในด้านการใช้ถ้อยคำและสำนวนตามวาระและโอกาสต่างๆ อาหารการกินและมารยาทในการรับประทานอาหาร ชีวิตวัยรุ่นและงานอดิเรก ครูส่วนมากต้องการความรู้ในด้านเนื้อหาวัฒนธรรมอังกฤษเพิ่มเติมโดยต้องการให้มีการจัดทำคู่มือเกี่ยวกับวัฒนธรรมที่สำคัญ และแหล่งข้อมูลสำหรับการค้นคว้า ในด้านการสอนวัฒนธรรมอังกฤษครูส่วนใหญ่ใช้วิธีเล่าแทรกขณะที่สอน สื่อการสอนที่ครูส่วนใหญ่ใช้คือ นิตยสารภาษาต่างประเทศ พจนานุกรม และเทปประกอบบทเรียนเป็นสื่อประกอบการสอน สื่อที่ครูต้องการมากคือ เทปโทรทัศน์ ภาพยนตร์ และรูปภาพ ส่วนในด้านการจัดกิจกรรมที่เกี่ยวกับวัฒนธรรม ครูให้นักเรียนจัดกิจกรรมในโรงเรียนมากกว่าให้เข้าร่วมกับกลุ่มโรงเรียน

4. งานวิจัยที่เกี่ยวกับสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนภาษาอังกฤษ

นภาพร เมฆรักษาณิช (2515: บทคัดย่อ) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างนิสัยในการเรียน ทักษะคิดในการเรียน กับสัมฤทธิ์ผลทางการเรียน กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ของโรงเรียนรัฐบาล ในกรุงเทพมหานคร จำนวน 400 คน แบ่งออกเป็น นักเรียนชายแผนการเรียนวิทย์ 100 คน แผนการเรียนศิลป์ 100 คน และนักเรียนหญิงแผนการเรียนวิทย์ 100 คน และแผนการเรียนศิลป์ 100 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน ผลการวิจัยพบว่า นิสัยในการเรียนและทักษะคิดในการเรียนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับสัมฤทธิ์ผลทางการเรียน โดยนักเรียนที่มีสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนสูงกว่า มีนิสัยในการเรียนและทักษะคิดในการเรียนดีกว่านักเรียนที่มีสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนต่ำ และนักเรียนแผนการเรียนวิทย์มีนิสัยในการเรียนและทักษะคิดในการเรียนดีกว่านักเรียนแผนการเรียนศิลป์ ส่วนนักเรียนชายและหญิงมีนิสัยในการเรียนและทักษะคิด

ในการเรียนไม่แตกต่างกัน แต่นักเรียนหญิงแผนการเรียนศิลป์มีนิสัยในการเรียนและทัศนคติในการเรียนดีกว่านักเรียนชายแผนการเรียนศิลป์

ประกาศณ์ เคารพรัตน์ (2529: บทคัดย่อ) ศึกษาเปรียบเทียบ

ประสิทธิผลของการสอนภาษาอังกฤษแบบเน้นจุดประสงค์เชิงหน้าที่ทางภาษา และการสอนแบบเน้นจุดประสงค์เชิงโครงสร้าง กลุ่มตัวอย่างคือนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนมัธยมฐานบิน กำแพงแสน จังหวัดนครปฐม จำนวน 60 คน แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม โดยกลุ่มทดลองไม่มีพื้นฐานทางภาษามาก่อนใช้วิธีสอนแบบเน้นจุดประสงค์เชิงหน้าที่ทางภาษา และกลุ่มควบคุมเรียนภาษาอังกฤษมาแล้ว 2 ปี ในระดับประถมศึกษาปีที่ 5-6 ผลการวิจัยพบว่าเมื่อวัดความสามารถของกลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่มหลังจากการทดลองสอน คะแนนเฉลี่ยของทั้งสองกลุ่มแตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 โดยค่าเฉลี่ยเลขคณิตของกลุ่มทดลองเท่ากับ 77.87 และกลุ่มควบคุมเท่ากับ 60.75

รัตนวดี โชติภพนิช (2529:11-17) ศึกษาเปรียบเทียบสัมฤทธิ์ผลทางการ

เรียนภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนโปรแกรมต่างๆ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนมัธยมสาธิตรามคำแหงจำนวน 112 คน แบ่งออกเป็น 6 กลุ่มตามแผนการเรียน ได้แก่ แผนการเรียนภาษา ไม่เรียนคณิตศาสตร์ แผนการเรียนภาษา ที่เรียนคณิตศาสตร์ แผนการเรียนวิทยาศาสตร์ แผนการเรียนวิทยาศาสตร์ศิลปกรรม ไม่เรียนชีววิทยา แผนการเรียนพาณิชยกรรม และแผนการเรียนทั่วไปซึ่งมีวิชาเลือกเสรีมาก ผลการวิจัยสรุปว่าความสามารถด้านทักษะการฟัง คำมีชนิยมเลขคณิตรวมทุกแผนการเรียนคิดเป็นร้อยละ 73.27 ความสามารถด้านทักษะการพูด ร้อยละ 69.82 ความสามารถด้านการอ่าน ร้อยละ 63.33 และความสามารถด้านการเขียน ร้อยละ 61.75 โดยนักเรียนแผนการเรียนภาษามีความสามารถสูงสุดในด้านทักษะการฟังพูดและเขียน ส่วน ด้านทักษะการอ่าน นักเรียนแผนการเรียนวิทยาศาสตร์ศิลปกรรมมีความสามารถในด้านนี้สูงที่สุด และสัมฤทธิ์ผลในการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียนชายและหญิงไม่แตกต่างกัน

ศิริพร ฉันทานนท์ (2532: บทคัดย่อ) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง
 พฤติกรรมการสอนของครูและเวลาที่ใช้ในการเรียนของนักเรียน กับสัมฤทธิ์ผลในการเรียน
 ภาษาอังกฤษ กรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างเป็นครูภาษาอังกฤษและนักเรียนมัธยมศึกษาตอน
 ปลายของโรงเรียนในเขตกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่าพฤติกรรมการสอนของครูภาษา
 อังกฤษโดยเฉลี่ยไม่ได้สอดคล้องตามแนวการสอนเพื่อการสื่อสาร เวลาที่ใช้ในการเรียนของ
 นักเรียนที่มีความสามารถระดับสูงโดยเฉลี่ยใช้เวลาในการเรียนมากเกือบเท่าเวลาเต็มของ
 แต่ละคาบเรียน ส่วนเวลาที่ใช้ในการเรียนของนักเรียนที่มีความสามารถระดับต่ำโดยเฉลี่ย
 ใช้เวลาในการเรียนมากกว่าครึ่งหนึ่งของเวลาเต็มของแต่ละคาบเรียน พฤติกรรม
 การสอนของครูมีความสัมพันธ์ทางบวกกับสัมฤทธิ์ผลในการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียนที่
 มีความสามารถสูง แต่ไม่มีความสัมพันธ์กับนักเรียนที่มีความสามารถต่ำ และเวลาที่ใช้ใน
 การเรียนมีความสัมพันธ์ในทางบวกกับนักเรียนที่มีความสามารถสูงและต่ำ

งานวิจัยต่างประเทศ

งานวิจัยเกี่ยวกับความสามารถด้านภาษาศาสตร์สังคมในต่างประเทศ ประกอบด้วยงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับองค์ประกอบที่มีผลต่อความสามารถด้านภาษาศาสตร์สังคม งานวิจัยที่เกี่ยวกับการเรียนการสอนด้านภาษาศาสตร์สังคม และงานวิจัยเชิงภาษาศาสตร์สังคมของการใช้ภาษา มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. งานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับองค์ประกอบที่มีผลต่อความสามารถด้านภาษาศาสตร์สังคม

เอเดรีย ลี เบเกอร์ (Adria Lea Baker, 1990: 2002) ศึกษาองค์ประกอบที่ผลต่อความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษด้านภาษาศาสตร์สังคมของนักศึกษา มหาวิทยาลัยชาวต่างประเทศ ที่เรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่ 2 ว่าความสามารถด้าน

ภาษาศาสตร์สังคมจะแตกต่างกันเนื่องจากปัจจัยด้านการตอบสนองในบริบททางสังคม เวลาที่ใช้เรียนภาษาอังกฤษในสหรัฐอเมริกา การรับรู้ประสิทธิภาพทางภาษาอังกฤษของตนเอง อายุ เพศ กลุ่มทางวัฒนธรรม และระดับของประสิทธิภาพในการใช้ภาษาอังกฤษโดยทั่วไปหรือไม่ สำหรับการวิเคราะห์และให้คะแนนระดับความสามารถด้านภาษาศาสตร์สังคมพิจารณาจากการตอบสนองในสถานการณ์ต่างๆ โดยนักศึกษาชาวสหรัฐซึ่งเป็นเจ้าของภาษาเป็นผู้พิจารณาความเหมาะสมในการใช้ภาษาดังกล่าว ผลการวิจัยพบว่าผู้มาจากกลุ่มทางวัฒนธรรมที่ต่างกัน มีความแตกต่างกันด้านวาทะพฤติกรรมในเรื่องเกี่ยวกับข้อมูลและการชอว์อย่างมีนัยสำคัญ และพบว่านักศึกษาชาวจีนมีความสามารถด้านภาษาศาสตร์สังคมต่ำกว่ากลุ่มวัฒนธรรมอื่น เวลาที่ใช้ในการเรียนภาษาอังกฤษมีความสัมพันธ์ในทางลบกับความสามารถในการตอบสนองสถานการณ์การชอว์ องค์ประกอบอื่นๆนอกจากนั้นไม่มีผลที่น่าสนใจต่อความสามารถด้านภาษาศาสตร์สังคม

อีลีต ออลซ์เทน และคณะ (Elite Olshtain, et al., 1990: 16-30) ศึกษาองค์ประกอบที่สามารถทำนายความสำเร็จในการเรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศของผู้เรียนที่มีความแตกต่างกันทางวัฒนธรรม กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยคือผู้เรียนซึ่งพูดภาษาฮีบรูที่กำลังเรียนเกรด 7 (อายุประมาณ 11-12 ปี) ตามระบบโรงเรียนของอิสราเอลจำนวน 196 คน โดยแบ่งออกเป็น 3 กลุ่มคือกลุ่มที่ด้อยความสามารถทางวัฒนธรรม กลุ่มปกติ และกลุ่มผสมซึ่งประกอบด้วยนักเรียนทั้ง 2 กลุ่ม โดยให้กลุ่มตัวอย่างทำแบบสอบวัดความสามารถทางภาษาของภาษาที่ 1 แบบสอบสัมฤทธิ์ผลวิชาภาษาอังกฤษในฐานะภาษาต่างประเทศ และแบบสอบตามทัศนคติและแรงจูงใจที่มีต่อวิชาภาษาอังกฤษ ผลการวิจัยพบว่านักเรียนที่มีความสามารถทางวัฒนธรรมแตกต่างกัน จะมีความสามารถทางภาษาในภาษาที่ 1 แตกต่างกัน และความสามารถในภาษาที่ 1 จะเป็นตัวทำนายที่ดีต่อความสำเร็จในการเรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศ โดยนักเรียนที่ด้อยความสามารถทางวัฒนธรรมมีความสามารถในการใช้ภาษาที่ 1 และสัมฤทธิ์ผลในการเรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศต่ำกว่านักเรียนที่มีความสามารถทางวัฒนธรรมในระดับปกติ ซึ่งองค์ประกอบที่สามารถทำนายได้ดีที่สุดคือความสามารถด้านหลักภาษา (Language

usage) และความสามารถด้านทำเนียบภาษา (Register) ส่วนทัศนคติและแรงจูงใจจะเป็นตัวทำนายที่ดีที่สุดเฉพาะนักเรียนที่มีความสามารถทางวัฒนธรรมในระดับปกติเท่านั้นว่าทัศนคติที่ดีต่อวิชาภาษาอังกฤษ และการมีแรงจูงใจในระดับสูงมีความสัมพันธ์ในทางบวกกับสัมฤทธิ์ผลในวิชาภาษาอังกฤษ

ลิซ่า เอ มิตเชลล์ (Lisa A. Mitchell, 1991: 75-82)

ศึกษาเปรียบเทียบคะแนนสอบจัดลำดับภาษาอังกฤษของมหาวิทยาลัยอิลลินอยส์ (The University of Illinois' English Placement test) ของนักศึกษาที่เรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สอง (English-as-a-Second-Language students) กับนักศึกษาที่เรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศ (English-as-a-Foriegn-Language students) ผลปรากฏว่านักศึกษาที่เรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สองได้คะแนนการสอบเขียนตามคำบอกสูงกว่า และนักศึกษาที่เรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศได้คะแนนในการสอบโครงสร้างทางไวยากรณ์สูงกว่า ซึ่งเป็นผลเนื่องมาจากองค์ประกอบทางภาษาศาสตร์สังคมที่แตกต่างกันระหว่างนักศึกษาทั้งสองกลุ่ม

2. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนภาษาด้านภาษาศาสตร์สังคม

คริสติน เอ บิลล์ไมเออร์ (Kristine A. Billmyer, 1990: 1535)

ศึกษาผลของการสอนต่อการพัฒนาความสามารถด้านภาษาศาสตร์สังคมในเรื่องการชมเชย ซึ่งเป็นกลวิธีทางสังคมที่มีประโยชน์ต่อการเข้าร่วมในการสนทนากับเจ้าของภาษา และช่วยให้การสนทนาเป็นไปอย่างราบรื่น กลุ่มตัวอย่างประชากรของการวิจัยเป็นนักศึกษาศรีชาวญี่ปุ่นซึ่งเรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สองในมหาวิทยาลัยเพนซิลวาเนีย 2 กลุ่ม โดยกลุ่มทดลองได้รับการสอนเพิ่มเติมในเรื่องความแตกต่างหลักทางภาษาศาสตร์และหลักการทางภาษาศาสตร์สังคมในเรื่องการชมเชยของชาวอเมริกัน มีการประเมินโดยการจัดให้ผู้เรียนทั้งสองกลุ่มพบปะสนทนากับนักศึกษาศรีชาวอเมริกันทุกสัปดาห์ตลอดเวลา 3 เดือนของการศึกษา ซึ่งผลของการสอนเพิ่มเติมนี้จะตัดสินจากการจัดอันดับและการ

เปรียบเทียบพฤติกรรมกรรมการชมเชยและการตอบรับการชมเชยของผู้เรียนทั้ง 2 กลุ่มในระหว่างที่มีการปฏิสัมพันธ์ ผลการวิจัยพบว่าการสอนเพิ่มเติมในเรื่องการชมเชยมีผลในทางบวกต่อความสามารถในการใช้ภาษาเรื่องการชมเชยของผู้เรียนจากการประเมินผลถึง 5 ใน 7 ครั้ง โดยผู้เรียนที่ได้รับการสอนเพิ่มเติมจะมีการชมในเรื่องที่หลากหลายกว่า มีอัตราของการชมที่เป็นธรรมชาติมากกว่า และมีการใช้คำคุณศัพท์ในการชมที่หลากหลายกว่าผู้เรียนในกลุ่มควบคุม ยิ่งกว่านั้นผู้เรียนในกลุ่มที่ได้รับการสอนเพิ่มเติมจะมีการตอบสนองเมื่อได้รับคำชมในลักษณะที่เหมาะสมตามบรรทัดฐานของเจ้าของภาษามากกว่าตอบได้ยาวกว่า และเป็นคำตอบที่ช่วยให้การปฏิสัมพันธ์เป็นไปด้วยดี และการสอนเปรียบเทียบตามที่กล่าวมานี้มีความสัมพันธ์กับความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษของผู้เรียน และเมื่อสอนให้ผู้เรียนในระดับสูงก็จะมีผลต่อความสามารถในระดับสูงกว่าด้วย

เมอร์ริลล์ สวैन และ ชารอน แลปคิน (Merrill Swain and Sharon Lapkin, 1990) ศึกษาความสามารถทางภาษาศาสตร์สังคมด้านการพูด และการเขียนของนักเรียนเกรด 10 ชาวแคนาดาที่พูดภาษาอังกฤษ แต่เรียนภาษาฝรั่งเศสเป็นภาษาที่สอง โดยวิธีการแทรกซึม (Immersion) หรือการใช้ภาษาที่สองเป็นสื่อในการเรียนวิชาสามัญ ซึ่งความสามารถในการแสดงออกทางภาษาศาสตร์สังคม จะแสดงถึงระดับความเหมาะสมของข้อความที่มีต่อหัวข้อในการสนทนา และสถานภาพของคู่สนทนา กลุ่มตัวอย่างประชากรเป็นนักเรียนที่เริ่มเข้าโครงการเรียนแบบนี้ตั้งแต่เด็กหรือประมาณ 5 ขวบ (Early immersion) จากอดีตาวา 13 คน และจากโตรอนโต 7 คน นักเรียนที่เข้าโครงการในภายหลังหรือเมื่ออายุประมาณ 11 ปี (Late immersion) 11 คน และนักเรียนที่พูดภาษาฝรั่งเศส 6 คน ผลการวิจัยพบว่านักเรียนอย่างน้อย 2 กลุ่ม มีความแตกต่างในการทดสอบทักษะการพูดเชิงภาษาศาสตร์สังคมอย่างมีนัยสำคัญและมีแนวโน้มว่านักเรียน Early immersion มีการแสดงออกทางภาษาศาสตร์สังคมที่ใกล้เคียงกับนักเรียนที่พูดภาษาฝรั่งเศส และพบว่าครูมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาความสามารถด้านภาษาศาสตร์สังคมของนักเรียน

3. งานวิจัยเชิงภาษาศาสตร์สังคมของการใช้ภาษา

เอ็น เซกัลโลวิทซ์ และ อี แกทบอนตัน (N. Segalowitz and E. Gathbonton, 1977: 47-65) ศึกษาปัญหาซึ่งเกิดขึ้นกับผู้ที่ไม่ใช่เจ้าของภาษา เมื่ออยู่ในสถานการณ์ที่ตนเองขาดความรู้ในการใช้ภาษาให้เหมาะสม ผลการวิจัยพบว่าผู้เรียนที่ได้รับการสอนภาษาในลักษณะที่เป็นทางการแต่เพียงอย่างเดียว และมีความรู้แต่ในเรื่องศัพท์และโครงสร้างของภาษาโดยยังไม่ได้พัฒนาทักษะในการใช้ภาษาในลักษณะต่างๆ เมื่อต้องเข้าไปอยู่ในสถานการณ์ที่เป็นกันเองจะเกิดความไม่สบายใจ เพราะไม่ทราบว่าควรจะใช้ภาษาในลักษณะใดจึงจะเหมาะสมกับสถานการณ์ในขณะนั้น และความไม่สบายใจนี้จะทำให้เกิดความประทับใจในทางลบผู้ร่วมสนทนาที่ใช้ภาษาที่เป็นกันเอง และมีผลให้ผู้เรียนไม่ต้องการติดต่อสื่อสารกับเจ้าของภาษาโดยใช้ภาษาที่สองเพราะเกรงจะเกิดประสบการณ์ในทางลบอีก และเกิดความท้อถอยที่จะฝึกภาษากับเจ้าของภาษาต่อไป

พรพิมล ชุตติศิลป์ (Pornpimol Chutisilp, 1984: 3337) ศึกษาวิเคราะห์ความหลากหลายของภาษาอังกฤษที่ใช้อยู่ในประเทศไทย โดยศึกษาลักษณะทางภาษาศาสตร์และลักษณะทางภาษาศาสตร์สังคมของภาษาอังกฤษในบริบทแบบไทย (Thai context) ซึ่งภาษาอังกฤษจะมีฐานะเป็นภาษาเสริม (Additional language) ภาษาอังกฤษแบบไทย (Thai English) มีลักษณะเฉพาะของตนเอง ซึ่งสามารถอธิบายได้ในรูปของการถ่ายโอนทางสังคมและวัฒนธรรมจากภาษาแม่ ซึ่งจะสามารถเข้าใจภาษาอังกฤษแบบไทยได้ดีที่สุดเมื่ออยู่ในบริบทแบบไทย รูปแบบการใช้ภาษามีความเกี่ยวข้องกับการแลกเปลี่ยนทัศนคติและความเข้าใจด้านสังคมวัฒนธรรมซึ่งเกี่ยวข้องกับบรรทัดฐานและคุณค่าแบบไทย ภาษาอังกฤษในประเทศไทยได้มีการผสมผสานทางวัฒนธรรม ทำให้เกิดสิ่งใหม่อื่นหลายประการเช่นจากกลวิธีทางภาษาศาสตร์ ซึ่งรวมถึงการแปล การยกมา การผสมผสาน การใช้คำซ้ำ การกล่าวซ้ำ การถ่ายโอน และการใช้คำสุภาพและสำนวนจากภาษาไทย ตลอดจนมีการใช้กลวิธีแบบไทยในข้อความ (Discourse) และลีลาทางภาษา (Styles)

เคียวโก ทาคาชิ (Kyoko Takashi, 1990: 327-341) ศึกษาวิเคราะห์คำยืมภาษาอังกฤษในการโฆษณาทางโทรทัศน์ และสื่อสิ่งพิมพ์ต่างๆ ผลการวิจัยพบว่า เหตุผลเบื้องต้นในการใช้คำยืมภาษาอังกฤษในการโฆษณาผลิตภัณฑ์ต่างๆ คือความต้องการให้ผลิตภัณฑ์มีภาพพจน์ที่ทันสมัย และยังศึกษาพบความสัมพันธ์ระหว่างหน้าที่ทางภาษาของภาษาที่ยืมมา และบุคลิกภาพในด้านต่างๆของผู้รับสารของโฆษณาดังกล่าว เช่น เพศ อายุ อาชีพ และภูมิหลังทางสังคม